

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, POCENJEVA ULICA 6 — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesecni naročnina 11.— Kr.
EKSKLJUCIJSKO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje časopisa
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštni dobroti: 10-561
Ljubljana št. 10-561

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Nov uspeh torpednih letal

Dva sovražna parnika potopljena, trije nadaljnji hudo poškodovani — Bombardiranje Bizerte in Pantellerije — 32 sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 20. junija naslednje 1121. vojno poročilo:

Oddelki naših torpednih letal so znova ozirali oživilni sovražnikov promet v smeri severne Afrike in na morju pri Boni potopili 10.000 tonski parnik in zadeli dva druga s skupno 17.000 tonami.

Italijanski in nemški bombniki so z vidnim uspehom delovali nad lukama v Bizerti in Pantelleriji.

Močni oddelki štirimotorjnih letal so včeraj napadli kalabrijske obale jas med Villo S. Giovanni in Reggio ter mestom Messina. Dve letali je pri Messinu zbil protiletalsko topništvo, eno pa naši lovci v Reggio, ki so razen tega ušli tudi eno nasprotno izvidniško letalo nad Sardinijo.

Pri napadu na konvoj, ki je javljen v današnjem uradnem poročilu, so se odlikovali naslednji piloti:

kapitan Bruno Pannoncini iz Magliano Toscano (Grosseto), podporočnik Domenico Vollaro Delieto iz Catanzaro, narednik-vodnik Urbano Gentilini iz Porretta Terme (Bologna), narednik-vodnik Clemente Musatti iz Rocca Pietra (Vercelli), narednik Fabrizio Fabrizi iz Nemija (Rim) in narednik Emilio Dotoli iz S. Severa (Foggia).

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 19. junija naslednje 1120. vojno poročilo:

Odbiti sovjetski napadi

Živahno delovanje napadalnih oddelkov na vseh odsekih vzhodne fronte — Obstreljevanje sovražne industrije

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. jun. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Krajevni sovjetski sunki na kubanskem predmostju severovzhodno od Sumija in na področju pri Kirovu so bili zavrnjeni. V ostalih odsekih vzhodne fronte je bilo živahno delovanje napadalnih oddelkov.

Težko topniško kopne vojske je z dobrim učinkom obstreljevala vojaško važne cilje v Petrogradu.

Pri ponovnem letalskem napadu na ladjske cilje v izlivu reke Volge so bili štirje nadaljnji prevozniki tako hudo zadeti z bombami, da je treba računati z uničenjem dela teh ladij. Druga nemška bojna letala so obstreljevala industrijske naprave

Naša torpedna letala so v uspešnih nočnih akcijah vzdolž alžirske obale potopila 6000-tonski parnik in hudo poškodovala neki drugi parnik iste toneže.

Nemška letala so včeraj napadla v predelu Pantellerije zadirane ladje in pri tem zadeli 5000-tonsko trgovsko ladjo in neki rušilec.

Na povratku je bilo sestreljeno sovražno bombno letalo.

Sovražne letalske skupine in osamljena letala so bombardirala in obstreljevala s strojnimi mešicami središča in kraje na Sardiniji, Siciliji, v Calabriji in Campaniji. Pri teh napadih je sovražnik izgubil 27 letal, izmed teh 6 v Trapaniju po zaslugi obrambnega topništva, 4 so zadeli protiletalske baterije v Olbiji, 17 pa so jih sestrelili naši lovci in sicer 15 nad Sardinijo in 2 nad Messino. Nekatere izmed posadk so bile ujetje.

Zaradi letalskih napadov, o katerih govorijo današnje uradne poročila, je bilo do sedaj ugotovljenih med civilnim prebivalstvom: 10 ranjenih v Olbiji, 10 mrtvih in 54 ranjenih v Messinu ter 11 mrtvih in 20 ranjenih v Siracusi.

Pripomba k poročilu št. 1120: Torpedna letala, ki so izvršila v današnjem poročilu omenjene akcije, so bila pod poveljstvom tehle voditeljeve posadke: poročnika Durante Raffaeleja iz Campo Bassa, poročnika Martinija iz La Spezie in podporočnika Morsellija Luigija iz Ville Pome (Neapelj).

globoko in sovražnikom zaledju. Eno letalo se ni vrnilo s teh napadov.

Nemška in italijanska bojna letala so učinkovito obmetavala z bombami pristanišče naprave v Bizerti in na Pantelleriji.

Nekaj sovražnih letal je izvedlo preteklo noč vznemirjalne poletje nad zapadnim nemškim ozemljem, ne da bi metala bombe. Nad zasedenim zapadnim ozemljem so bila sestreljena štiri sovražna letala.

Nemška brza bojna letala so bombardirala v noči na 20. junija posamezne cilje na področju Londona in na angleški južnovzhodni obali.

Plavalce ene vojne mornarice, protiletalsko topništvo na trgovskih ladjah in mornariško protiletalsko topništvo so v času od 11. do 20. junija sestrelili 49 sovražnih letal.

Os mirno čaka na dogodke

Mnako, 19. jun. s. »Münchner Neueste Nachrichten« poudarjajo, v pregledu udeleževanja, ki se dogaja zdaj z vojaškimi vojnimi operacijami, da sovražnik dobro ve, čeprav dela mnogo hrupa zaradi zasedbe Pantellerije, skušajo jo prikazati kot prvo razpoko v celinskih postojankah Osi, da je obrambno zidovje betona, topov in src docela nenačeto in da se za tem zidovi mrzlično dela in proizvajajo najprimernejše orožje za zavrnitev slehernega napadnega poizkusa. Sovražnik ve tudi, nadaljuje list, da ni mogoče pričakovati nič odločilnega od letalske vojske proti neoboroženemu civilnemu prebivalstvu. Ta vojna je brez sleherne vojaške učinkovitosti, pač pa se kaže v njej brutalna stran, ki je teror, ki bo ob času poplavan strahoterm. Mogoče je, da smatra sovražnik

letalsko udeleževanje za uvod v vdor, ki naj bi se izvršil obenem z boljševiskim napadom na vzhodni fronti. Na ta način bi sovražnik naravnost spoznal tajnosti naše priprave za obvladanje kakršne koli možnosti. Toda živčna vojna, zaključuje list, to lahko zagotovo sovražniku, njegove finte in njegovi manevri pa naj se nanašajo na potovanje kralja Jurija VI in njegovih vojni in letalskih ministrov v Severno Afriko ali pa se tičejo vznemirjujočih vesti, ki jih razširja angleško veleposlanstvo v Ankari o misterioznih pripravah za vdor na Balkan čez Turčijo, ne učinkujejo na vlade in narode Osi. Ti so dovolj močni, da primerno odgovorijo na sleherni poizkus in brez odlaganja ter z velikim zaupanjem lahko čakajo na dogodke.

Čiščenje v Črni gori

Rim, 21. jun. s. V srednjih in severnih področjih Črne gore so italijanske, nemške, bolgarske in hrvaške čete operirajoče istočasno, obkrožile in uničile v ostrih borbah, ki so trajale več tednov, močne skupine uporniških tolp. Zaradi goratega ozemlja, neugodnih vremenskih okoliščin in obupnega odpora tolp, ki so bile stisnjene v klesce napadajočih čet, ne da bi se mogle izmakniti, so bili oddelki, ki so operirali v tem odseku, podvrženi hudim napadom, katere so prenašali z visokim duhom in čudovito vnemo. Letalstvo je obilno prispevalo k uspehu s tem, da je ponovno obstreljevalo s strojnimi in razbijalno v tesnem sodelovanju s kopnimi enicami partizane. Izgube upornikov so ogromne. Zajete so bile tudi ogromne količine orožja, prevoznih sredstev in oskrbe.

Otvoritev razstave letalske umetnosti v Rimu

Rim, 20. jun. s. V dvorani Rimske galerije je državni podtajnik v letalstvu otvoril razstavo letalske umetnosti. Nazočni so bili številni umetniki in mnogo občinstva, državni podtajnik letalskega ministrstva, general Rino Corso Fougier ob spremstvu predsednika fašistične narodne konfederacije profesoristov in umetnikov, nacionalnega svetnika Cornelia di Merzia, državnega tajnika združenja arhitektov nac. svetnika Enrica del Debbio in tajnika medpokrajinskega sindikata za umetnost nac. svetnika Orazia Amata. Otvoritev so se udeležili tudi zastopniki ministrstva za narodno vzgojo in ministrstva za ljudsko kulturo, šef glavnega stana Milice, šef propagandnih in podpornih uradov Oboroženih

sil in številni letalski, mornariški in ofirirski vojske. Navzoči so pohlvali razstavljalce in prireditelje zaradi uspeha razstave, ki kaže umetniška dela, navdihnjena v junakem oračju letalstva. Na razstavi je 156 slik, kipov in risb umetnikov, ki so na povabilo kraljevega letalstva živeli na letališčih, mnogi med njimi pa so se tudi udeležili vojnih poletov. Razstavo je uredil podpolkovnik pilot Enrico Castello. Zastopane so na razstavi vse struje od futuristov Ambrosia, Chetoffja, Craija, De Rossija, do tradicionalnih Barrere, Bucija, Caselle, Trombadorija in Urbija. Razstava bo odprta do 3. julija.

Ameriške izgube

Buenos Aires, 20. jun. s. Ameriško vojno ministrstvo objavlja, da znašajo severnoameriške izgube od pričetka vojne do 18. junija 89.503 mož. To število, katerega je istovestno objavilo mornariško ministrstvo, obsega 15.029 mrtvih, 21.101 ranjenih, 32.663 pogrešanih in 20.490 ujetnikov. Od celotne izgube pripada 62.887 mož vojski, 26.616 pa mornarici. To so uradno naznanjeni podatki o izgubah. Ker je pa znano, da Severnoameričani enako kot Angleži z zakasnjeno poročajo o izgubah, je treba sklepati, da so izgube mnogo večje.

Neutralski temelji turške politike

Ankara, 20. jun. s. Obravnavajoč politiko Turčije, zatrjuje list »Tasviri Efkar« da bo Turčija do kraja ostala zvesta pogodbam z raznimi državami. Nobena obveza ne more povzročiti opustitve neutralnosti, ki je temelj turške politike. Očuvanje neutralnosti je glavni interes turškega naroda.

VAŽNI SKLEPI VLADE V RIMU

Pod predsedstvom Duceja je ministrski svet odobril ukrepe za izboljšanje gnotnega položaja državnih nameščencev

Rim, 19. junija. s. Davi ob 10. se je pod predsedstvom Duceja sestel ministrski svet. Kot tajnik je posloval državni podtajnik v ministrskem predsedstvu. Ministrski svet je odobril naslednje ukrepe razen ostalih izrednega poslovanja:

S področja ministrskega predsedništva.

Na predlog Duceja in sporazumno s finančnim ministrom je ministrski svet odobril ukrep, ki je bil že objavljen na seji dne 8. maja in ki se tiče na izboljšanje gnotnega položaja državnih nameščencev. Tik pred vstopom Italije v vojno je bil gospodarski položaj državnih in javnih nameščencev zboljšal s Kr. ukazom z dne 16. aprila 1940, po katerem so bili vsi prejemki državnih uslužbencev, vstevši preskrbo njihovih rodbin, kakor tudi redne pokojnine, povišani za 10%. Poneže in sicer s Kr. ukazom z dne 24. marca 1941 je bilo dovoljeno 40% zvišanje dodatkov za rodbine, z ukazom z dne 14. julija 1941 pa so bili nekaterim nižjim kategorijam uslužbencev kakor tudi nekaterim vrstam upokojencev ponovno zboljšani prejemki v izmeri od 10 do 40%.

Posebni priboljški so bili poleg vsega gornjega priznani tudi vojaškim in militarnim osebam v obliki vojne doklade z ukazom z dne 19. maja 1941 in pozneje še nekaterim drugim z ukazom z dne 24. marca 1942. Povrh tega so bile z ukazom z dne 27. februarja 1942 skoraj podvojene dnevnice za službovanje izven stalnega službenega kraja in pvišane za 50% urnine za izredno delavnost in uspešno delo. Končno so bili z ukazom z dne 16. decembra 1942 priznani vsemu osebju, ki službuje v krajih, izpostavljenih vojnim nevarnostim, izredni prispevki, in sicer ločeni za vzdrževanje rodbin, ki so se odsele, kakor tudi za osebe same, ki je ostalo na svojih mestih.

Novi ukrep, ki bo veljal od 1. julija t. l. do konca vojne, določa:

1. 125% zvišanje začasne vojne doklade, ki je bila dovoljena aktivnemu državnemu osebju v činih pod VIII. činovnim razredom, s čemer se bo najvišji iznos tega pripraska dvignil od 1320 lir na 2970 lir letno;

2. 50% povišanje trenutnih rodbinskih dokladov za neregularno osebo, tako da bodo te doklade dosegle višino onih doklad, ki jih prejema regulirano osebo v enakih rodbinskih in krajevnih razmerah, brez povišanja v 65% izmeri, o kateri govori I. točka;

3. uvrstitev uslužbencev VII. činovnega razreda in višjih glede vojne doklade v novi izmeri po načelih, ki veljajo za osebo VIII. činovnega razreda in nižjih, na ta način, da bo osebe v činih, višjih od VIII. činovnega razreda, glede 65% povišanja od 1. julija t. l. dalje izenačeno z osebo VIII. činovnega razreda in nižjih. Na ta način bodo iz razumljivih razlogov glede izrednih dokladov za čas vojne zere in za rodbino izenačeni uslužbeni višjih in nižjih činovnih razredov;

4. podvojitev začasne dodatnega pripevka, ki se sedaj izplačuje v obliki 15% poviška na redne pokojnine do 6000 lir odtodno 4800 letno in v višini 30% poviška upokojencem, ki prejemajo pokojnino v višini od 6000 lir do 8400 lir posredno, odtodno 4800 lir in 7200 lir neposredno;

5. Gede vojaškega in militariziranega osebja ki uživa celotne ali polovične vojne doklade, ki so redno ugodneje od ugodnosti po novem ukrepu za določitev vojne doklade je določeno tako da bodo te ugodnosti veljale zanj tedaj, če bi prenehalo uživati sedaj pripadajočo vojno doklado.

Zboljšanja vojne doklade in dodatkov za rodbino se v morebitnih manjših izmeh s posebnimi ukrepi pristojnih organov prenesejo lahko tudi na osebe državnih pomožnih ustanov. Letna obremenitev za državni proračun je s tem novim ukrepm proračunana na 1340 milijonov, razen še okroge 285 milijonov, ki bodo šli v breme proračuna državnih železnic. Za pomožne državne ustanove so stroški izračunani v višini 240 milijonov lir.

Na predlog Duceja je bil nato odobren zakonski osnutek, s katerim se ustanovlja Sardinjski kreditni zavod, ki bo imel za namenom, da se popravijo škodi, ki jih je utrpel bogati sardinjski otok zaradi barbarskih sovražnih napadov in tem zopet poživljal poljedelsko proizvodnjo, nalogo dovoljevali kredit za popravila razdejanih stanovanjskih stavb v mestih in na deželi, kakor tudi kredite za melioracijska in vsa izboljševalna dela, pri čemer bo njegovo poslovanje vzporedno s poslovanjem Zavoda za agrarne kredite na Sardiniji.

Naslednji zakonski osnutek se tiče ureditve gnotnega položaja vojakov, ki so bili v tujini, pa so se vrnili zaradi odslužitve vojaške dolžnosti. Ugodnosti, ki veljajo po obstoječih naredbah za državne in zabezne nameščence, vpoklicane pod oržje, ne veljajo obenem tudi za vojake, ki so bili zaradi stalnega bivanja na tujem oproščeni obveznosti, pa so se zaradi vojne pred končanim 32. letom starosti vrnili v domovino, da bi izpolnili vojaško dolžnost. Ker so bili vsi ti prizadeji, ki so se vrnili iz tujine, skoraj do zadnjega sprejeti kot uradni ali delavci v raznih narodnih ustanovah, ali pa gre za vojake, ki so bili zaposleni po podružnicah italijanskih trdk in zavodov v tujini, ima dejstvo, da gornji predpisi zanje ne veljajo, za posledico tudi ustavitve izplačevanja prejemkov, kakor tudi izgubo pravice, da

bi mogli po povratku v civilni poklic zasesti prejšnje mesto. Sedaj sprejeti ukrep izločuje tako neenakost v postopku in odreja, da bodo ugodnosti, ki veljajo za vse nameščeno osebe, bodisi državno ali zasebno, ki je bilo vpoklicano ali pridržano v vojaški službi zaradi izrednih potreb, razširjene tudi na vse državne in zasebne nameščence, ki so se, čeprav so bili oproščeni vojaške dolžnosti, ker so bivali na tujem, zaradi vojne vrnili domov in bili sedaj vpoklicani v vojaško službo, ker se niso prekorčili 32. leta starosti.

V nadaljnjem je bil sprejet sklep, ki spreminja zakon z dne 21. avgusta 1921, ki se nanaša na obvezno zaposlitev vojnih invalidov. Da se poveča tudi v javnih ustanovah zaposlitev vojnih poškodovancev in invalidov, je določeno, da se mora število mest, ki jih morajo državne in javne uprave v splošnem prihraniti v vrstah nižjega osebja, zvišati od 20 na 40%.

Ministrstvo za notranje zadeve

Na predlog Duceja kot notranjega ministra je bil sprejet osnutek zakonskega ukrepa, s katerim se izdajajo posebne odredbe glede poslovanja pomožnih organov v prefekturah in pomožnih ustanovah v primeru odsotnosti njihovih nameščencev zaradi sedanja vojnega stanja. Nadalje je bil odobren osnutek ukrepa, ki vsebuje posebne norme za ureditev službe pri pokrajinskih listih glede zakonitih objav. V nadaljnjem je bil odobren zakonski osnutek, ki vsebuje določbe, po katerih bo olajšana nastanitev preseljenih oseb v okrevajših in vzgojevališčih. Po tem ukrepu bodo taki zavodi lahko sprejemali prihajajoče, čeprav ne bodo izpolnjevali pogojev glede določene pokrajinske pripadnosti. Odboren je bil zakonski osnutek, s katerim se podaljšuje rok za dovoljevanje poročnih posojil do 30. junija 1946. V istem zakonu je predvideno tudi, da je do navedenega odločeno vračanje poročnih posojil dvom padlih v vojni in velikih poškodovancev iz vojne.

Italijanska Afrika

Na predlog ministra za Italijansko Afriko je bil odobren osnutek odloka, ki dovoljuje rodbinske doklade osebju monopoške uprave v Rambou.

Milost in pravice

Na predlog ministra za milost in pravico je bil odobren osnutek ukrepa za poslovanje civilnih in kazenskih sodišč med vojno. Ta novi ukrep izpolnjuje že 22. maja 1942 zakon, po katerem se lahko vsi po zakonu določeni roki, če so to povzročile izredne okoliščine zaradi vojnega stanja, podaljšajo do novih rokov. Ukrep se nanaša tudi na roke v kazenskoopravnih stvarih. Druge določbe tega ukrepa izločujejo nekatere nejasnosti v izvajanju zakonskih predpisov z dne 9. julija 1940, ki se nanašajo na dovolitev začasne svobode obsojencev.

Nadalje je bil odobren zakonski osnutek, ki vsebuje določbe v korist sodniškega osebja ki se je vrnilo iz Tunis. Da se omogoči tem za služnim državljanom zaposlitev v lastnem poklicu iz katerega bodo žrpali sredstva za obstanek, ki so jih izgubili, ker so morali zapustiti tuja ozemlja v katerih so delovali dolgo časa, bodo vpisani v činovne sezname enakih uslužbencev v Kraljevini. Ta najpomembnejši ukrep v korist raznih poklenih ljudi ki se vračajo iz tujine gre za tem, da se tudi vsem takim osebam, ki so se vrnile iz Tunis, zagotovi enak postopek kakor vsem drugim v enakih okoliščinah.

Po naslednjem zakonskem osnutku ima minister za milost in pravico možnost podaljšati začasne roke določene za udeležbo pri javnih natečajih in sicer vse v zvezi z izrednimi okoliščinami zaradi vojnega stanja.

Drug zakonski osnutek predpisuje razne olajšave o datiranj pri dediščinskih po padlih v vojni v znak hvalečnosti in priznanja za slavne rade, in sicer v tej obliki da se v pomankanju neposrednih naslednikov dednost prenese tudi na sestre in nečake padlega v vojni.

Poseben zakonski osnutek ureja izplačevanje pokojnin državljanom, ki so se morali preseliti. Zaradi olajšanja razmer, v katere so zašli taki upokojenci, ker so se morali odstraniti iz krajev v vojni nevarnosti bodo pokrajinski zakladniki izplačevali pokojnine vsem prizadetim samo proti predložitvi uradne izkaznice da so upravičeni prejemati pokojnino.

Poseben zakonski osnutek se tiče plačevanja prejemkov za uradništvo, ki je premeščeno v kraje s sovražnimi napadi. V primerih, kadar taki premeščeni uradniki z običajnimi prometnimi sredstvi ne bi mogli pravočasno dobiti svojih prejemkov, je predpisan poseben postopek brez posebnih formalnosti, da se izplačilo lahko izvrši na podlagi izjave, ki jo prizadetemu izda njegov neposredni predstojnik.

Ministrstvo za letalstvo

Na predlog Duceja kot ministra za letalstvo je bil sprejet zakonski osnutek, po katerem se za čas vojne ukinejo tečajji za izpopolnitev podčastnikov-pilotov. Zaradi tega ukrepa bodo za dobo 6 mesecev po končani vojni ustavljeni tudi tečajji za imenovanje podčastnikov in častnikov-pilotov, pri čemer bodo taka imenovanja v bodoče odvisna od bivanja pri posameznih oddelkih in položitve nekaterih izpitov. Podobni zakonski osnutek podaljšuje za 1. 1943 veljavnost sedanjih določb glede ukinitve izpitov za napredovanje in povišanje letalskih častnikov.

Javna dela

Na predlog ministra za javna dela je bil sprejet zakonski osnutek, ki odreja nov rok za zaključitev gradbenih del pri no-

vih napravah v Benetkah okrog Marghera. Iz tehničnih in administrativnih razlogov vsa dela niso mogla biti zaključena v določenem roku in zaradi tega se ta rok podaljšuje na eno leto po končani vojni.

Po naslednjem zakonskem osnutku iz tega resora so objavljene nove določbe za izpopolnitev častniškega staleža v Narodni čestni milici.

Nadalje je bil sprejet osnutek ukrepa, po katerem bo ministrstvo za javna dela prevzelo nekatere službe v vojni, ki so prej spadale v pristojnost notranjega ministrstva. Ta sprememba je bila potrebna zaradi naglega posredovanja na raznih toriščih v zvezi s sovražnimi napadi.

Promet

Ministrski sklep pozdravlja na predlog Duceja za obdobjem junjsko ponašanje železničarjev vse Italije, predvsem pa onih iz območja ravateljstva v Reggu Calabriji in na sicilskih in sardinjskih progah ki pod neprestanim bombardiranjem sovražnika brez prestopa opravljajo svoje težke in važne naloge, da bi zagotovili neprekinjenost prometa.

Na predlog ministra za promet je bil nato sprejet zakonski osnutek, ki se nanaša na ureditev osebnih vprašanj za nameščence-skvadriste. Po drugem osnutku so bile sprejete zelo stroge določbe za osebe, ki bi zagrešile nerednosti pri potovanjih z javnimi prevoznimi sredstvi. Podobni ukrepi bodo izdani tudi za mestni promet, v katerem bo med drugim tudi strogo prepovedano kaditi v vagonih. Nadalje je bil sprejet osnutek ukrepa, po katerem bo začasno zvišano število mestni reguliranih uslužbencev v poštno-brzojavni upravi zaradi povečanja posla in zaradi odsotnosti mnogih funkcionarjev v vojni. Drug zakonski osnutek povišuje pristojbine za hranilne knjižice in poštno štednjo. Z istim zakonom bodo izdane tudi nove določbe glede izgubljenih knjižic poštne uprave.

Kr. ukaz z dne 15. marca t. l. je označil kot navzoče pri zastavah vojake in militarizirane osebe, ki so padli za veličino Domovine, in dovolil posebno materialno ureditev vsem rodbinam, ki so ostale brez vzdrževalcev. Podoben ukrep, ki ima poleg gospodarskega pomena tudi najpomembnejši moralni značaj, bo sedaj razširjen tudi na uslužbenec trgovske mornarice, ki so s svojim žilavim samostojevanjem pokazali toliko volje, da zaslužijo čast bojevnikov z vsemi učinki zakona z dne 11. januarja 1943, in bodo njihovi slavni padji vpisani v seznam padlih pri Oboroženih silah. Drugi zakonski ukrepi iz resora istega ministrstva se nanašajo na povišanje pokojnin za pomorce in priznanje podpore svojem pomorcu, ki so bili vpoklicani k vojakom, nadalje na ureditev in samostojno poslovanje uprave pristanišča v Neaplju, kakor tudi na obseg pomorskega ravateljstva v Catanzari.

Ministrstvo za korporacije

Na predlog ministrstva za korporacije je bil sprejet osnutek ukrepa, po katerem preide komisariat za izseljevanje in kolonizacijo v pristojnost ministrstva za korporacije. S tem ukrepm bo praktično realizirana ona tesna zveza, ki je potrebna za čim uspešnejše administrativno poslovanje komisarijata.

Drug zakonski osnutek se nanaša na novo udeleževanje ministrstva za korporacije pri službi dela in ureditvi uradov. Ker je treba v enotni obliki urediti stalno naraščajoče potrebe ročnega dela, je bilo neobhodno potrebno, da se razne naloge v službi dela združijo v enem organu. S tem ukrepm bo ministrstvo za korporacije dobilo vsjo pristojnost, ki jo je glede službe dela doslej imela Narodna fašistična stranka, pri tem pa bodo oddelki ministrstva, ki bodo prevzeli ta posel, dobili boljše organizacijo in bodo povečana pooblastila javnih oblastev glede obveznosti državljanov v vojnem času.

Nadaljnji zakonski osnutek s področja tega ministrstva se nanaša na dodelitev na delo nekaterih kategorij oseb v posebnih odnosih od javnih oblasti. Potreba, da se vse delovne sile izrabijo za najvišjo proizvodnjo, je narekovala izdajo tega ukrepa, s katerim je določeno, da bodo dodeljene na delo nekateri kategorije oseb (konfiniranci) in obsojenci, ki uživajo ugodnost pogojne izpustitve, če so v posebnih pogojih odnosov od javne oblasti.

Nadalje je bil sprejet zakonski osnutek za ustanovitev Narodnega fašističnega zavoda za pouk in izpopolnitev italijanskih delavcev. Ta ukrep stremi za tem, da bi se združile in vzporedile vse ustanove in bi se na raznih področjih proizvodnje dvignila kvalitativna vrednost delavcev, ki je bistveno potrebna za povečanje delavnosti, bodisi v sedanjih okoliščinah, kakor tudi v povojnem času.

Odboren je bil zakonski osnutek, ki vsebuje spremembe glede pravice do podpore za osebe, ki je dodeljeno javnim prevoznim službam. Ta ukrep stremi za izravnanim prejšnjih določb, ki so bile izdane v okviru velike reforme obvezne socialne preskrbe ob dvajsetletnici ustanovitve fašizma. Ta ukrep prinaša tudi prvo splošno zboljšanje pokojnin, ki je bilo združeno z neznatnim zvišanjem prispevkov, pa ne bo občno vplivalo na gospodarski položaj osebja.

Nekateri drugi zakonski osnutki v območju tega ministrstva določajo prispevke v višini 2% davka na prodajo umetniških del v korist podporne blagajne pri Narod-

Nadaljevanje na 2. strani

Nadaljevanje s 1. strani

nem fašističnem sindikatu, nadalje izvršitev pred 4 leti izdanega zakona o zavarovanju za bolezni namencev pri ustanovah z javnim pravom.

Ministrstvo za menjavo in valute

Na predlog ministra za menjavo in valute je bil odobren osnutek ukrepa, ki se nanaša na ukinitve odbora za volno. V zvezi z omejenim uvozom volne in volnenih izdelkov ter glede na to, da je volna bodisi italijanska ali inozemska, določena za vojaške potrebe, ukinja ta ukrep odbor za volno, ki je doslej urejeval uvoz in razdelitev vsega tega blaga na domačem trgu.

Seja ministrskega sveta se je končala ob 13.30. Prihodnja bo 31. julija.

Razširjenje obvezne delovne službe
Objava ministrstva za korporacije

Rim, 19. jun. s. Ministrstvo za korporacije objavlja: Potrebe države v vojni zahtevajo vse sodelovanje državljanov pri naporu vseh Italijanov, da se zagotovi vojakom krožje, deli za sredstva za odpor. Zato bodo s 1. julijem t. l. po načinih, ki jih bodo predpisali posebni razglas, pozvani v delovno službo državljani obojih spolov, ki pripadajo naslednjim razredom: ženske, rojene v letih od 1919 do 1925 in moški, rojeni v letih od 1907 do 1925. Poziv v delovno službo se tiče moških, ki niso podvrženi vojaškim obveznostim ali drugim delovnim obveznostim, ter žensk, ki niso v takšnem družinskem položaju, kakršen bo točneje še objavljen. Ženske, pozvane v delovno službo, bodo na razpolago zlasti za bližnja poljedelska dela v zvezi z žetvijo in skrbijo in se ne bodo mnogo oddaljile iz svojih krajev. Moški bodo razen za morebitno zaposlitev v poljedelski stroki odposlani po primernem vežbanju (če bo treba) tja, kamor jih bo zahtevalo delo, in se bodo pri tem v mejah možnosti upoštevali želje in razmere mobilizirancev samih. Razen te obvezne službe se bo upošteval tudi prostovoljno sodelovanje državljanov brez razlike spola in starosti, tako da se bodo uporabili pri poslih, ki bodo ustrezali sposobnosti vsakogar, vsi, ki bodo zahtevali čast, služiti državi na fronti proizvodnje. Ministrstvo za korporacije sporoča nadalje, da je v pripravi vrsta ukrepov, ki streme za tem, da se uporabi delovna moč, ki je sedaj zaposlena pri delih, ki niso največje važnosti. Medtem se bodo izvedli že sprejeti ukrepi, s katerimi se bodo ukinitve vse vrste poslov, ki jih ni smatrati za potrebne, in rekvirirala se bodo vsa sredstva, ki bi postala neaktivna po teh ukinitvah. Kar se tiče poslov, ki jih odreja vojaške oblasti, so bo pospeševajo ustanavljanje delavskih stotnij, ki so uvrščene v tehnična dela, ki sestavljajo osredotočeno organizacijo in predstavljajo gibčen ter uspešen pripomoček za izvršitev nujnih del. Selekcija v obrtni stroki se bo nadaljevala s poudarjenim ritmom. Ustrezajoč številnim pobudam vojnih pobeljencev, bojnikov in delavcev, ki so zaposleni v vojni industriji, si vlada pridržuje, da bo zvezala izvrševanje dolžnosti v delovni službi s koncesijo živilskih in oblačilnih izkaznic. Notranje ministrstvo je za namenom, da bi se nihče ne izognil delovni obveznosti, zlasti pa, da bi se ne izognili nevarnosti državljanov, ki med drugim nimajo vojaške obveznosti, odredilo mobilizacijo 18 letnikov Židov (od 1907 do 1925), ki bodo prav tako odposlani na delo v kraje, določene po ministrstvu za korporacije.

igro, izkazalo pa se je takoj, da ni v njegovem napadu pravega strelca. V drugem polčasu se je Vičun nasmehnila sreča. V 3. minuti je Kovac izpeljal žogo po levem krilu in podal ostro v sredo. Levi branilec Mladika je zaobrnil naravnost v lastno mrežo. Ta zgoditek je vili Vičanom obilo poguma. Podžigani po svojih pristajih so neumorno napadali. Sad je bil vidišni zgoditek, ki ga je v 9. minuti zabil Kovac.

Presenečenje zaradi tega preobrata je bilo precejšnje. Mladika je napenjala vse sile, da bi izenačila. Posrečilo se ji je to šele v 27. minuti, ko je streljal Gvardiančič prosti strel. Njegova žoga je šla na ravno v levi zgornji kot vrat za nepravilno postavljenim vratarjem. Borba za zmago je bila huda, vendar kratka. V 34. minuti je sodnik zaradi nenaklepnega faula v kaz. prostoru Viču prisodil kazenski strel. Streljal ga je Baic v desni kot. Negodovanje gledalcev je bilo tolikšno, da so nekateri hoteli posredovati kar na igrišču. Red je bil takoj vzpostavljen. Do konca se potem rezultat ni spremenil.

Sodji je Jenko.

Ljubljana — Hermes 7:1 (1:0)

Ljubljana je včeraj nastopila s Hasiom in Obrnelom v obrambi. Lah I pa je v prvem polčasu igral levo krilo! Hermes je nastopil s svojo običajno četico.

Zmaga Ljubljane je več kot zaslužena, vendar bi bolj odgovarjalo nekoliko nižji rezultat, saj je 4 zgoditke zabil zadnje minute, delno v podaljšku, ko so bili Hermežani že popolnoma demoralizirani zaradi nemoči. Kombinatorsko včeraj zeleno-beli niso bili ves čas na višku, izvrstno pa je igrala krilska vrsta, ki je vzorno pomagala obrambi in sigurno zalagala napad. Napad je prišel v pravo razpoloženje šele, ko sta Lah I in Bertonec zamenjala mesti.

Hermežani so vnovič izgubili tekmo, ker so prekmalu izgubili vero v svojo moč. Mnogo svojega ugleda so si včeraj zapravili z grdimi, surovimi napadi na nasprotno igralce. Ključnik, ki ga je sodnik izključil zaradi takega napada, je celo udaril sodnika. Upamo, da je ta igralec, ki bi moral biti v rojstnem kraju, šel za vedno v igrišče. Ni ga škoda, če se ne zna vesti. Lekcija bi zaslužila še nekateri drugi: tako oba Aljančiča in Antonič. Start na človeka ni posebno lepo spricalo. Najboljši mož med Hermežani je bil vratar Rogelj, ki je rešil s svojimi uspešnimi posredovanji moštvo še hujšega poraza. Proti koncu se je naveličal še on, ko je uvidel, da kar on gradi, njegovi tovariši podirajo.

Prve minute je bila igra odprta in je bil zaposlen tudi vratar Ljubljane. Kasneje se je uveljavljala Ljubljana in Rogelj je imel vedno več dela. Napad Ljubljane pa je bil mnogo presilen. Precizni strel na vrata so bili bolj redki. Premoč Ljubljane je prišla do izraza tudi v kotih. Ljubljana jih je streljala 6, vendar nobeden ni vodil do uspešnega zaključka. Edini zgoditek pri prvem polčasu je padel v 39. minuti. Lah je podal Haclerju, ta pa Kroupi, ki je pogodil mrežo. V zadnji minuti je Lah lepo izpeljal po krilu, njegov predložek je Hacler poslal v prečko, nato pa Vodeb čez.

V drugem polčasu je bil v začetku Hermes zopet agilnejši in je nekaj minut prevladoval. V 9. minuti je Hacler, ki je bil malo prej pripravljen Roglju neprijetne trenutke, dobil žogo pred vratarjo črto in dvignil na 2-0. Kmalu nato je Rogelj požel aplavz, ko je lepo direktno strel Vodeb. V 19. minuti je klonil tretjič. Po kombinaciji Pelcon-Hacler-Vodeb je slednji neobranljivo potresel mrežo. Z minuto nato je Klancnik surovo favljal Haclerja in ga brcnil z nogo. Sodnik ga je izključil in Hermes je moral nadaljevati igro z desetim igralci. V začetku se razlika v številu igralcev ni poznala, Hermes je celo nekajkrat nevarno napadel. Tako je Ljubljana v 35. minuti le z veliko srečo ušla nevarnosti zgoditka. Kmalu zatem je sodnik prekinil za nekaj minut igro, da so se odstranili izza vrat Rožiča številni gledalci. Ker ni bilo rediteljev, so morali pomagati pri »čiščenju« igralci! Zadnje minute je Ljubljana popolnoma prevladovala. V 43. minuti je povikal na Bertonec predložek Kroupa, ki je spravljal žogo v mrežo tik ob prečki, in 44. minuti je bil uspešen Hacler, v 47. minuti Šerac, katerega strel Rogelj niti ni branil, in v 49. minuti po kombinaciji Bertonec-Lah-Vodeb-Kroupa slednji zadnjič za Ljubljano. Zadnje sekunde, tekla je 52. minuta, je dosegel Hermes častni zgoditek po Accettu. Zgoditki 7:1 za Ljubljano, koti 7:2 za Ljubljano.

Sodil je z mnogimi pogreškami Mehle. Pomagala sta mu Kastelic in Safonik.

gledalci. Ker ni bilo rediteljev, so morali pomagati pri »čiščenju« igralci! Zadnje minute je Ljubljana popolnoma prevladovala. V 43. minuti je povikal na Bertonec predložek Kroupa, ki je spravljal žogo v mrežo tik ob prečki, in 44. minuti je bil uspešen Hacler, v 47. minuti Šerac, katerega strel Rogelj niti ni branil, in v 49. minuti po kombinaciji Bertonec-Lah-Vodeb-Kroupa slednji zadnjič za Ljubljano. Zadnje sekunde, tekla je 52. minuta, je dosegel Hermes častni zgoditek po Accettu. Zgoditki 7:1 za Ljubljano, koti 7:2 za Ljubljano.

Sodil je z mnogimi pogreškami Mehle. Pomagala sta mu Kastelic in Safonik.

Začetek lahkoatletskega prvenstva
Včeraj dopoldne se je začelo na stadionu moško klubsko prvenstvo — Med skromnim številom atletov je bilo največ Hermežanov

Ljubljana, 21. junija.

Lahkoatletska zveza je včeraj dopoldne izvedla prvo polovico moškega klubskega prvenstva. Sodelovala je še dokaj številna četica hermežanskih lahkoatletov, od drugih klubov Ilirije, Planine in Viča pa so nastopili samo poindinci. Skupno je startalo 20 atletov.

Prireditve je bila na stadionu Planine. Vodil jo je kompletan sodniški zbor, katerega vodja je bil geom. Cerne. Organizacija je bila dobra in so se vse točke vrstile naglo druga za drugo. Gledalcev je bilo malo.

Med nastopajočimi atleti so bili le trije, ki so se uveljavili že prejšnjega leta. Vsi drugi so novinci, juniorji. Temu primerno so tudi rezultati, ki so v skoro vseh disciplinah podpoprečni. Mladi atleti, ki jim je bila včerajšnja prireditve prvi nastop, so skoro vsi pokazali, da so talentirani. Manjka jim pa sistematičnega treninga pod strokovnim vodstvom.

Na sporedu je bilo 8 disciplin. Predtekli so odpadli, ker je bilo premalo prijavljenih. V teku na 100 m je bil Ilirijec Jereb med nastopajočih petorico najboljših. Huda je bila borba za drugo in tretjo mesto med Hermežanom Bojanom Galenom in Planincem Kaduncem. Na 400 m se je z boljšim finišem uveljavil Hermežan Sebenik pred svojim klubskim tovarišem Zupanem. V metu kroglice je z lahkoto zmagal blesirani (!) Ilirijec Milanović. Med skakalci je bil najboljši Hermežan Juren.

Na 1500 m je startalo 6 tekačev. Prvi krog je vodil Planinec Koritnik, nato pa ga je prehitel Hermežan Adolf Starman. Za njima so se razvrstili Hermežani Bizjak, Bezljaj, Piskar in Majdič, kar je ostalo.

Rezultati mladinskih in rezervnih tekem

Tri tekme mladinskega prvenstva so dale naslednje izide: Ljubljana—Zabjak 6:0 (3:0), Vič—Mladika 3:1 (1:0), Hermes—Tob. tovarna 2:0 (1:0). Zmagali so favoriti, zlasti važna je zmaga Viča na Mladiko. Vodstvo v tabeli je prevzel Vič, ki mu sledi Ljubljana.

V rezervnem prvenstvu je včeraj Ljubljana premagala Vič 6:1 (1:1), Hermes—Zabjak 2:2, Mladika pa Mars 4:1 (3:0). V tabeli vodi Ljubljana.

lo do cilja. Prvi štirje so bili še dovolj izenačeni in sta se Starman in Koritnik odtrgala šele v finišu. Med obema se je razvila ogorčena borba, ki jo je na startu odločil v svojo korist Starman s prednostjo pol koraka.

Med tremi Hermežani je bil v metu kopja najboljši Mozetič, med metalci diska pa Adolf Starman. Rezultati so bili zelo slabi. V skoku v daljino je zmagal Lado Starman, ki je bil le za 3 cm boljši od svojega klubskega tovariša Bojana Galiena.

V dobri poldrugi uri je bilo tekmovalje končano.

Tehnični rezultati:

Tek na 100 m: 1. Jereb (Il) 12.3, 2. B. Galien (H) 12.8, 3. Kadunc (Pl) 12.8, 4. Mihelič 13.5 in 5. Adamovič (oba H) 14.0.

Tek na 400 m: 1. Sebenik 60.2, 2. Zupanec 60.3, 3. Juren (vsi H) 60.6, 4. Hočevnar (Vič) 60.7, 5. M. Galien (H) 1:01.

Met kroglice: 1. Milanović (Il) 8.36, 2. M. Galien (H) 7.88, 3. Hočevnar 6.75, 4. Gorjup (oba Vič) 6.39.

Tek na 1500 m: 1. Adolf Starman (H) 4:39, 2. Koritnik (Pl) 4:39.2, 3. Bizjak 4:43, 4. Bezljaj 4:45.4, 5. Piskar 5:04, 6. Majdič (vsi H) 5:06.2.

Met kopja: 1. Mozetič 32.54, 2. Lado Starman 32.35, 3. Zupanec (vsi H) 25.70. Skok v višino: 1. Juren 145 cm, 2. Zupanec 135, 3. Šavrič (vsi H) 125 cm.

Met diska: 1. Adolf Starman 23.43, 2. Mihelič 21.82, 3. Sebenik 20.45, 4. Majdič (vsi H) 18.50.

Skok v daljino: 1. Lado Starman 1.68, 2. B. Galien 1.45, 3. Mozetič 1.36, 4. Šavrič (vsi H) 1.35.

Rehar, gospodinjstva pomočnica, Alojzij Zorec, mizarjski pomočnik, in Adela Kobale, tekstilna delavka, Rudolf Has, delavec v avtodelnici, in Elizabeta Kranjc, kuharica, Anton Sprajc, delavec pri brzojavu, in Marija Fras, šivilja, Alojz Hatt, gradbeni tehnik, in Amalija Frieauf, namesčenka, Anton Čermelič, tovarniški delavec, in Margareta Zerja, tovarniška delavka, Friderik Heinz, trgovec in Jole Gruber, otroška vrtnarica, Rudolf Bukovac, lesni trgovec, in Alojzija Lezterjeva, namesčenka, Ivan Gumzej, železničar, in Marija Lovec, namesčenka, Alojz Goršek, pekovski pomočnik, in Alojzija Pulko, tkalka, Stefan Zelko, prodajalec in Neža Šmid, šivilja.

— **Gibanje prebivalstva v Celju.** V Celju so se poročili: Emil Drofenik in Zofija Osojnik, Franc Vučko in Margareta Hrstnik, vsi iz Celja, nadalje Alojz Trobiš iz Brucka na Muri, Vilma Petrick iz Celja, Karla Strasser iz Škofje vasi in Marija Thurnvaldova iz Voitsberga. — Umrli so Marija Kristan, 81 let, s Peči, Vinko Krohne, 32 let, iz St. Jurja pri Zidanem mostu, Franc Motch, 74 let, iz Celja, Stanislav Lončar, 5 let, z Mrzle planine pri Zabukovju, Franc Ramsak, 61 let, iz Celja, Jožefa Stvarnik roj. Cmak, 51 let, iz Celja.

— **Poslovni večer treh opernih pevcev.** Iz vrst pevcev mariborskega gledališča se letos poslavljajo Marija Reicheltova, Gertruda Probstova in Erwin Frieser. — Pod vodstvom opernega vodje Dietla so priredili prejšnji teden poslovni koncert, na katerem so zapeli večje število opernih arij. Koncert je bil zelo dobro obiskan in so poslušalci nagradili poslavljajoče se umetnike s toplimi aplavzi.

— **Smrt župnika v Olmju.** V Olmju je 10. t. m. umrl čamošnji župnik Ivan Lorbeck. V Olmju je župnikoval od leta 1914 naprej. Pokopali so ga ob veliki udeležbi domačega prebivalstva.

— **Gibanje prebivalstva v Mariboru.** Poročili so se Ivan Peklar, zidarski pomočnik, delavec in Marija Kranjc, postrežnica, Viktor Namestnik, strojni mehanik in Veronika Unuk, kuharica, Vinko Lašič, barvar in Franciška Lah, postrežnica, Franc Klanjšek, trgovski namesčenec in Jerica Šohr, delavka, Josip Holzinger, plekarski mojster in Marija Vrabec, namesčenka, Martin Mauko, pekovski pomočnik, in Vera Jakše, tkalka, Josip Čelešnik, pomočnik delavca, in Amalija Kobala, tkalka, Adam Reichenhauser, delavec, in Terezija Lešnik, šivilja, Jakob Mohorok, kmet, in Alojzija

— **Smrt ravnatelja paroplovne družbe Istria Trieste.** V Triestu je umrl ravnatelj paroplovne družbe Istria Trieste Ulderico Robba, ki je deloval v tem svojstvu uspešno nad 25 let. Ob izbruhu prejšnje vojne je Robba spretno odtegnil Avstrijcem nekaj ladij svoje družbe in jih dal na razpolago italijanski mornarici. Vrhovno poveljstvo italijanske vojske ga je za to dejanje odlikovalo z vojnim križcem za zasluge. Dolga časa je bil Robba triestski občinski svetnik, član mestnega odbora in prisiljen. Opravljal je razen tega številne funkcije v zavarovalnih zavodih in drugod.

— **Štirje ranjenci pri trčenju tovornega avtomobila in filovije.** V petek okoli 14. ure sta na oglu ulic Mazzini in Roma trčila voz filovije, ki ga je vodil 35letni Edvard Scheriani, in tovorni avtomobil. — Ranjene so bile štiri osebe: 16letni mehanik Orfeo Moretti iz Longere je moral iskati pomoč v bolnišnici, drugi pa so bili odpušteni v domače zdravljenje. Vozila sta težko poškodovani.

— **Nesreče.** Med delom se je urezal na desni nogi 32letni zidar Guido Andreutti. — Podobno poškodbo je dobil 43letni Franc Krizmančič iz Basovizze, ko je delal blizu svoje hiše na polju. Poškodoval si je levo nogo. — 7letna Emilija Habec iz Panine (Duttogliano) je splezala na česno. Zaradi nesigurne opore ji je spodrsnilo. Padla je z drevesa in si zlomila desno nogo. Prepeljali so jo v triestsko bolnišnico.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 21. junija: Alojzij Vekoslav.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Nocoj nič novega.
Kino Sloga: Življenje drugih.
Kino Union: Nestanovitno srce.
Kino Moste: Živi mrtvec in Junaki Oceana.

Diplomski koncert absolventke Glasbene akademije Ogrin Ksenije ob 19. v veliki filharmonični dvorani.

Glasbena šola »Sloga« produkcija gojencev ob 18.15 v Slogini glasbeni dvorani.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Restjeva cesta 1; Bahovec, Kongresni trg 12; Nada Komotar, Vič, Tržaška cesta.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Ponedeljek, 21. jun.: Zaprt.

Torek, 22. junija, ob 18.: Jorijeva hči, Red Terek.

Sreda, 23. junija, ob 18.30: Skupno življenje, Red Sreda.

Četrtek, 24. junija, ob 18.30: Starti in mladi, Red Četrtek.

Abonente reda Četrtek opozarjamo, da bodo imeli v četrtek na praznik zaradi bližnjega zaključka dramske sezone izjemoma na praznik predstav »Starti in mladi«. Uprava nudi abonentom, ki bi zaradi praznika ne mogli prisostvovati predstavi, da morejo svoj sedež pri dnevi blagajni osebno odpovedati za ta večer in jim bo odpovedani sedež nadoknadili pri predstavi »Starti in mladi« za red Terek.

OPERA

Ponedeljek, 21. jun.: Zaprt.

Torek, 22. junija: Zaprt.

Sreda, 23. junija, ob 18.: Prodana nevesta, Red A.

Četrtek, 24. junija, ob 17.: Thais. Izven.

Cene od 28 L navzgor.

Petek, 25. junija: Zaprt.

Radio Ljubljana

Torek, 22. junija.

7.30 Slovenska glasba — 8.00 Napoved casa — Poročila v italijanski — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Napovedi in romance — 13.00 Napoved casa — Poročila v italijanski — 13.10 Poročila v slovenski — 13.12 Orkester vodi dirigent Gallino — 14.00 Poročila v italijanski — 14.10 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec — Pisana glasba — 15.00 Poročila v italijanski — 17.00 Napoved casa — Poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Plošče — La Voce del Padrone — Columbia — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Politični komentar v slovenski — 20.00 Napoved casa — Poročila v italijanski — 20.20 Prilomba k dogodoku — 20.40 Koncert Ljubljanskega komornega tria (M. Li-povšek — klavir, A. Dermelj — violina, C. Sedlbauer — čelo) — 21.25 Pisana glasba — 22.00 koncert vodi dirigent Michele Macioce — 22.45 Poročila v italijanski.

Vsem posestnikom
v k. o. Brinje

Po nalogu mestne občine in pod nadzorom katastrskih oblasti bo podjetje civ. geometrov Pelc Zvonimira in Breskvar Janeza, pričelo v par dneh izvrševati novo izmero vseh parcel in zgradb v k. o. Brinje.

Po čl. 12 zakona o katastru so vsi posestniki na svojih mejah dolžni postaviti vidne in pravilne mejnike. Te mejnike naj postavijo posestniki sporazumno tako, kakor svoja posestva uživajo. Mejniki morajo stati povsod tam, kjer se meja lomi ali krivi, kar se bo pri merjenju od mejnika do mejnika meja merila vedno kot ravna. Da bodo posestniki lažje vedeli, kam je mejnik postaviti, bodo še s posebnim pozivom pozvani na ogled meje, kjer jim bo geometer brezplačno povedal, kam naj mejnike zakopajo.

Za mejnike se vzame lahko vsak kamen dolg najmanj 60 cm, ki ima gornji del obdelan v štiriostrano ali okroglo obliko tako, da se na oko lahko loči od drugega kamena na njem. Navadno do sedaj zakopani mejniki, ki niso obdelani in se lahko zamenjajo z drugim kamenjem, se bodo morali zamenjati s pravilnimi mejniki. Tozadevna podrobna navodila bodo dobili posestniki pri ogledu parcel na licu mesta.

Mejniki morajo biti postavljeni vidno ter smejo največ 10 cm gledati iz zemlje. Slabo postavljene mejnike, ki ne bi zadostno trdno stali, ali bi gledali preveč iz zemlje, bo geometer pri merjenju dal popravit, stroške za zamudo časa pa bodo morali plačati posestniki.

Da se posestniki izognejo vsem nepotrebnim stroškom, naj se udeležijo ogleda meje na svojih parcelah, poleg tega pa naj pripravijo vse, da bodo mejnike pravočasno postavili, to je najkasneje 14 dni po dnevu, na katerega bodo pozvani na ogled. Po tem roku bo postavil mejnike geometer, kakor se na njem ali travnikih meja vidi. Stroške pa bo moral plačati posestnik, ki kamnov ne bi postavil.

Vsa pojasnila in navodila, kolikor se tičejo zamejnjavanja ali ogleda na licu mesta, prejmejo posestniki v pisarni prevzemnikov noobl. civ. geometrov Pelca in Breskvarja. Cesta Arielle Rea (Gospodstvska cesta) 3/1 (poleg Figovala) vsak delavnik od 9.—12. ure.

V isto pisarno naj se javijo tudi vsi posestniki, ki so zadnja leta spremenili mesta bivališča ali stanovanja pa niso spremenile javili zemljiški knjigi in katasterski upravi.

Opozarjamo še vse posestnike, da so bili pozvani vsi posestniki in inkorporiranih občinah, da morajo svoja posestva zamejiti. Vsem, ki tega do sedaj še niso izvršili, naj velja to kot zadnji opomin.

Naročite se na romane
DOBRE KNJIGE!

NEDELJSKI SPORT

Ljubljana je že zmagovalka

Tudi Mladika se bliža zmagi v drugem razredu, čeprav z ne tako prepričljivo zasluženimi točkami

Ljubljana, 21. junija.

Kogometno prvenstvo Ljubljanske zveze je včeraj z IX. kolom stopilo v zadnjo, odločilno fazo. Vprašanje zmagovalcev v obeh razredih se je včeraj skoro da odločilo. Brez pridržka velja to za SK Ljubljano v prvem razredu, med tem ko je Mladika vsaj teoretično še dosegljiva. V nadaljnjih tekmah v treh tednih do konca bo sedaj šlo predvsem za plama drugih klubov, ki se pa najbrže ne bo mnogo spremenil.

Z visoko zmago nad edinim moštvo, ki bi ji moglo ogroziti končni uspeh, je Ljubljana včeraj odstranila zadnjo oviro in je že zmagovalka v prvem razredu. Tako izgubi tekmovalce precej na privlačnosti, vendar bo boj med ostalimi tremi, zlasti med Hermesom in Marsom za drugo in tretje mesto, še vedno zanimiv. Po včerajšnji tekmi je stanje v razpredelnici I. razreda naslednje:

Ljubljana	5	5	0	0	29:6	10
Hermes	5	3	0	2	9:12	6
Mars	4	1	0	3	7:16	2
Tob. tovarna	4	0	0	4	3:14	0

Mladika je z veliko muko premagala podjetne Vičane. Srečno je spravila dve točki, ki sta zanj zelo važni. Sedaj ji zadostuje v zadnji tekmi še remis in je prvak. Vič je že dokončno zadnji, čeprav je očitno, da je bilo to tekmovalje zanj izvrstna šola. Prepričani smo, da bo pri bodočih sličnih nastopih dosegel mnogo ugodnejše rezultate. V razpredelnici drugega razreda se vrstni red po včerajšnjih tekmah ni spremenil. Stanje je naslednje:

Mladika	5	4	1	0	18:9	9
Zabjak	4	2	1	1	13:6	5
Korotan	4	2	0	2	9:9	4
Vič	5	0	0	5	6:22	0

Prihodnjo nedeljo sta na sporedu tekmi: v prvem razredu Mars—Tobčana tovarna, v drugem pa Korotan—Zabjak.

Deljeni spored

Obveljala je službena objava zveze. Tekmo med Mladiko in Vičem so odigrali na Kodeljevem, med Ljubljano in Hermesom pa na igrišču Ljubljane. Prvi je prisostvovali okoli 150 gledalcev, drugi pa najmanj 10 krat toliko. Tekma na Mladiki je bila odigrana po največji popoldanski vročini, ona na Ljubljani pa že v večernem hladu, saj se je konec zavlekel tja do 20. ure.

Leno vreme je ostalo naklonjeno do konca, dasi so se ponekod v daljavi že zbirali oblaki napovedujoči nevihto. Proti večeru je zapihal še rahel vetrič.

Mladika — Vič 3:2 (1:0)

Nad vse časten rezultat za Vič, ki je nekaj časa celo vodil z 2:1. Prav nič čudnega ne bi bilo, če bi bili Vičani včeraj odnesli vsaj pol izkupička. Vzela jim ga je mnogo prestrogo prisojena enajstmetrovka. Vič je imel zlasti dobro obrambo. Vratar Zbil je sicer kriv enega zgoditka, v številnih drugih primerih je bil odlično posredoval in rešil efektne nevarne položaje. Dobra je bila tudi krilska vrsta, slabši napad, kjer so nekateri igralci še zelo šibki. Koristno bi bilo, da bi Vičani svojo postavbo ustali, ne pa da jo med igro vsak hip spreminjajo.

Mladika ni predvajala najboljših igr, vendar je zmago zaslužila. Bila je bolj homogeno, je boljše startala in se primernejše postavljala ter krila. Odpovedali so mnogi njeni dobri igralci, saj jim je bilo s premanjnim igranjem odvzeto glavno orožje: kombinacija. V napadu je bil edino Mohar nekaj časa na mestu, vse ostale so Vičani onemogočili. V krilski vrsti je bil najboljši Karž, dočim je Božo včeraj zaigral slabše. V obrambi je bil siguran Gvardiančič.

Prvi polčas je skoraj v celoti pripadal Mladiki. V 15. minuti je Mohar zabil vodilni zgoditek, vsi drugi napadi so bili sterilni. Proti koncu polčasa je Vič odprl

Sp

DNEVNE VESTI

Minister Biggini je prisostvoval odprtju novih šol v Piemontu. Na svojem službenem potovanju je minister za narodno vzgojo Biggini v ponedeljek prispeval v Cuneo, potem ko si je ogledal mnoge šole v Cunejski pokrajini. V Cuneu je minister Biggini prisostvoval svečanosti otvoritve novega gimnazijskega poslopja, enako pa je otvoril novo osnovno šolo v Dronero. Kasneje je v Albi obiskal Kr. tehničnoagrarne zavod.

Smrt beneškega novinarja. V Benetkah je v torku umrl novinar Lodovico Sartorelli, ki je bil 40 let glavni urednik beneškega »Gazzettina«. V uradni vojni službi je vstopil že l. 1893 in ga je vodil ter urejal tako, da si je pridobil velik krog čitateljev.

Tečaj italijanskega jezika za tuje. V sredo se je začel v Rimu poletni semestralni tečaj italijanskega jezika za tuje, ki jih vodi narodni inštitut za kulturne stike s tujino. Novi tečaj bodo razdeljeni na tri stopnje: pouk osnovnih pravil, pouk za tiste, ki že nekaj znajo, in pouk za naprednejše. V njihovem okviru se bo predavalo tudi o leposlovju, zgodovini in umetniški zgodovini, kar bo združeno z obiski rimskih spomenikov. Udeleženci uživajo na železnici 50% popusta pri vožnji.

V Milanu bodo zgradili najmoderneje urejevalni gasilski dom. V torku se je v Milanu sestel pokrajinski rektorat, ki je med drugimi nujnimi predlogi odobril tudi načrt za gradnjo novega, najmoderneje urejenega gasilskega doma v Milanu. Na pred leti je bila proračunska vsota za ta dom, ki naj bi bil vzor za druge enake zgradbe, preračunana na okoli 30.000.000 lir. Zaradi podražitve gradbenega materiala so sedaj v ta namen naknadno odobrili še 4.700.000 lir. Rektorat je napravil po nasvetu notranjega ministrstva v načrtu nekatere spremembe.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« k št. 49 z dne 19. junija 1943. objavlja navedbo Visokega komisarja, prenosa carskih poslov iz pristojnosti finančnega ravnanstva v pristojnost ravnanstva pokrajinske carske službe in oddelke Visokega komisarja, o zapletih in ovirah upravnika Maksa Valeta in njegove matere Josipine Vale roj. Bon.

Spremembe in dodatki v službenem registru. Priloga k št. 49. kosu »Službenega lista za Ljubljansko pokrajino« z dne 19. t. m. objavlja naslednje spremembe in dodatke v službenem registru: Iz upravnega odbora Hranilnice in posojilnice, zadržane z neomejenim jamstvom v Metliki je bil izbrisan Franc Tome, vpisan pa novovoljni član Matija Rus, posestnik iz Dobravice, iz upravnega odbora Hranilnice in posojilnice, zadržane z neomejenim jamstvom na Robu je bil izbrisan Anton Lenič, vpisan pa novovoljni član Janez Cimperman, učitelj v Krivici peči.

Stari srebrni novci v razpadajočem zidu. V kraju Tresant blizu Montepertolli pri Firencah so zidariji pri podiranju starega razpadajočega zidu naseljenca Alberta

Bentolija našli 500 starih srebrnih novcev. O najdbi so bile obveščene pristojne oblasti zaradi potrebnih poizvedb in zaradi ugotovitve vrednosti najdenih novcev in njihove starosti.

Nečakovan doživljanj neke deklice v Ferrari. Dekle Carla Rossetti iz Ferrare je doživela v četrtke nenavaden dogodek. Igrala se je na dvorišču domače hiše. V bližini se je pesel konj, ki se ji je približal in jo z zobmi prijel za obleko. Z živim bremenom v ustih se je spustil v dir. Na prestrašeno kličanje deklice so pritekli sosedi, ki jim je uspelo previdno ustaviti konja in mu odvzeti iz ust mrtvo kakor živo malo Carlo. Razen strahu in strganje obeke se ji ni ničesar zgodilo.

Smrtna nesreča pri odiranju teleta. 34-letni mesar Ugo Bormida iz Rivalte pri Alessandri se je smrtno nevarno ranil s svojim nožem pri odiranju teleta. Nož mu je spodrsnil in si ga je Bormida zasadil globoko v spodnji del trebuha. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je umrl zaradi izkrvavitve.

Dragulji vredni 12.000 lir prodani za 240.000 lir. 45-letni Mario Pacci je v Firencah prodal nekemu Carlu Tinti razne dragulje za 240.000 lir. Osleparil ga je za 228.000 lir, ker je bilo med dragulji mnogo ponarejenih kamnov in niso bili vredni več kakor 12.000 lir. Pacci se je izgovarjal na nekega urarja, češ da je bil sam njegova žrtev.

Levi je ušel in ugriznil neko žensko. V Porta Milano se mudi večji cirkus, ki je za krajevno prebivalstvo velika privlačnost, ker ima tudi nekaj levov. V ponedeljek pa se je zgodila nesreča, ki je k sreči končala brez hujših posledic glede na vse okoliščine. Med predstavo, ko je oseba baš pripravljala leve za nastop, se je enemu izmed njih posrečilo uiti iz mrežastega hodnika, ki je vezal kletke in visoko ograjeno areno. »Sultan«, kakor je živali ime, je skočil v parter in pograbil neko žensko, ki je sedela v prvi vrsti. Zasadil ji je zobe v ramo in jo odvlekel v areno. Večina gledalcev je panično pobegnila in je velika sreča, da niso v gneči nikogar pookodili. Nekaj pogumnejših je ostalo, med njimi tudi mož nesrečne žene, ki je kar s stolom v roki planil na leva. Priskočilo mu je na pomoč osebje cirkusa, karabinjerji in vojak. Po preteku pol ure so spravili leva nazaj v kletko, ženo pa so odpeljali v bolnišnico. Ugotovili so, da ima težke rane na rami, levici in boku. Njeno življenje je v nevarnosti.

Morski pes v vodah pri Sturli. V morskem kopališču v Sturli je zavladel v ponedeljek velik preplah. Se nikoli niso zabeležili, da bi se takaj zatekel morski pes. V ponedeljek pa so ga mnogi videli, kako se je skoro ves dan premetaval po zgornjih plasteh vode. Nek vojak je streljal nanj s svojo puško in ga zadell, vendar ne smrtno. Kasneje se je odpravilo za njim več pogumnih ribičev, oboroženih s harpunami, niso pa ga še izsledili.

Obračun o združnem delu »Žegoze«

Zadruga je lani vsestransko napredovala in šteje 957 članov — Pomembno delo za malo gospodarstvo

Ljubljana, 21. junija. Splošna železničarska gospodarska zadruga je tako delavna, da je njeno skrajano ime »Žegoza« zelo popularno. Zadruga ne združuje le železničarjev, temveč tudi pripadnike številnih drugih poklicev, vse, ki se pečejo z malim gospodarstvom, rejo malih živali, obdelujejo vrtove ter z izkoriščanjem prirode v domači delavnosti. Odkar se je zadruga združila z Zvezo društev »Mali gospodarci«, združuje številne rejce, ali kakor se sami imenujejo, male gospodarje, ki se posvečajo umnemu malemu gospodarstvu. Kako pomembna organizacija je »Žegoza«, se je izkazalo včeraj na njenem rednem (11.) običnem zboru v prostorih Nabavljalne zadruge železničarjev Ljubljanske pokrajine na Cesti Soske divizije. Običnega zbora so se udeležili številni zastopniki oblasti, ustanov, združenj in drugih organizacij, ki jih je predsednik prisrčno pozdravil; prišli so: delegat Visokega komisarja, komisar za železničarske organizacije Settimo Bonetti, zastopnik kmetijskega oddelka Visokega komisariata inž. Oblak, zastopnik železniške direkcije dr. Senčar, zastopnik mestne občine g. Pogačnik, zastopnik Zavoda za združništvo dr. Čeferin, zastopnik Zadrugne zveze dr. Basaj in zastopniki Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev. Nabavljalne zadruge železničarjev. Železničarske kreditne zadruge, Čebelarske zadruge železničarjev in društev »Mali gospodarci«. Obični zbor je vodil predsednik R. Kampuš, poslovno poročilo pa je prečital tajnik Srečko Čerček.

Pred letom so začeli mleti kosti za kurjo piko. V ta namen so investirali v stroje nad 40.000 lir. Mleti so nad 1000 kg kosti na mesec. Do te investicije bi ne prišlo, ko bi jim sodelavci pri sestavljanju predpisov o izkoriščanju kosti za pridobivanje maščob ne zatrdili, da zadruga ne more nihče zabraniti mletja. Zdaj je zadruga prepustila mlin za združnikom samim za mletje. O pritožbi za zadrugo bo sklepalo upravno sodišče.

Zadruga je premagala razne težave, ki jih je imela s krmom. Prav tako je prestala začetne težave pri strojni za strojenje kunčjih kožic. Težave je imela tudi s prostori. V malih delavniških prostorih v Podmilškovi ulici je namestila mlin za kosti, malo sušilnico in stroje. Prostori so postali kmalu pretesni in so posebno neprimerni za strojanje. Zato so vse prejšnje tedne preselili v druge prostore pri šenskem kolodvoru. Po tesnejši združitvi z »Malin gospodarjem« se je preselila tudi zadruga pisarna iz tesne podstrešnice v lepo sobo na Galusovem nabrežju.

Kljub vsem težavam je bilanca zadovoljiva. Dobitek je data predvsem predilnica. Čisti prebitki znaša 25.205 lir. Aktivna in pasivna znašajo 469.055,80 lire. V začetku leta 1942 je zadruga štela 405 članov s 500 deleži. Med letom je pristopilo 392 članov s 392 deleži, izstopilo jih je pa 73 s 73 deleži, tako da je bilo ob koncu leta 724 članov z 809 deleži. Zdaj pa šteje zadruga že 957 članov.

Sodelovanje zadruge z Zvezo društev »Mali gospodarci« je zelo pomembno; zadruga je prevzela trgovsko stran delovanja, medtem ko se društvo posveča strokovnemu delu. Po združitvi je zelo naraslo članstvo zadruge; tako je zdaj okrog 1000 neposrednih in 3000 posrednih članov. »Žegoza« mora preskrbovati krmno za približno 400 koz. 20.000 do 30.000 kuncev in za približno toliko perutnine, kar znaša na leto do 1000 ton sena in najmanj 30 vagonov druge kreme.

Glede na sedanje cene blaga se upravni odbor ni čutil dolžnega ozirati se na formalnosti, da se ne sme zadolžiti čez neko določeno vsoto, če se je izkazalo, da bi bile investicije koristne ter bi prinesle zadruzi dobiček. Če bi ne pokazali dovolj podjetnosti, bi ne kazalo izvesti, kakor da bi razprodali stroje in likvidirali. — Da bi popravili napako lanskega leta, ko so računali zimsko krmno tako drago in ker letos se ni bilo ugodnejših ponudb, tako da bi bilo seno po 3 Lire kg, je zadruga najela blizu Kočevja večje zemljišče, kjer bodo dobili mnogo krmne po primernih cenah.

Lani ob času valjenja so posodili inkubator enemu članu, ker zadruga ni imela primernih prostorov za valjenje. Letos si je pa zadruga izposodila še tri inkubatorje in vali hkrati 1500 jajc. Valilni uspehi pa niso tako ugodni, kakor prejšnja leta pač zaradi neprimerne prehrane perutnine. V letošnji sezoni so oddali 1900 dan starih piščancev. Valili bodo še nadalje, če bodo dobili jajca. — Predilnica je neprimerno zaposlena. Sprejela je 300 kg angorske in približno toliko tudi ovčje volne. Misliti je treba na razširjenje obrata. — V strojni so strojili na račun članov 2400 kozic, 3600 kozic so pa kupili. — V sušilnici so nasušili približno 6000 kg divjega kostanja, nad 1000 kg jesenske detelje in topinamburja za 400 kg moke. Razen tega so zbrali nad 800 kg oranžnih in citronskih suhih lupin.

Vsa poročila upravnega in nadzornega odbora so bila soglasno sprejeta, upravni odbor je pa bila podana razrešnica s posebno pohvalo. — Soglasno je bilo sklenjeno, da se upravni odbor sme zadolžiti v tem poslovnem letu do 600.000 Lir. Soglasno je bil sprejet tudi predlog o razdelitvi poslovnega dobička. — Zaradi prilagoditve upravnega odbora novi sestavi članstva, da bi bilo primerno zastopano tudi društvo »Mali gospodarci«, je postal ostavko celotni upravni odbor, sicer pa bi bile le nadomestne volitve. Soglasno so bili izvoljeni: prednik R. Kampuš in odborniki upravnega odbora: S. Čerček, I. Marsel, Rozman, dr. Vračko in D. Kosem; namestniki: Keše, ing. Leskovec in Mejac; nadzorni odbor: Krušič, dr. Koren in Mejac; namestniki: Merljak, Jereb in Klepec. — Pred zaključkom zborovanja je pozdravil zborovalce v imenu direkcije dr. Senčar. — Na dnevnem redu je bila prvotno tudi sprememba pravil, a za sklepanje o spremembi pravil ni bilo dovolj zborovalcev, zato bo sklican v ta namen izredni občni zbor 6. julija.

Za smeh

OTROK V GLEDALIŠČU

Jurček hoji rad z očetom v gledališče. Nekega dne gresta k otroški predstavi. Jurček z velikim zanimanjem sledi prizoru na odru. Ko se pa zlobni čarovnik pogrezne pod oler, vpraša Jurček očeta:

— Papa, ali so ga torpedirali?

REPTIL

Učitelj: — Reptilje so živali, ki se plazijo po zemlji. Kdo mi ve nazvati eno tak žival?

Jurček veselo: — Šaz vem, gospod učitelj! Moja sestra,

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA

Alida Vali v svojem najnovejšem filmu

Nocoj nič novega

Tragedija deklice, ki je zašla na stranpota. Zivljenje v dekliški poholjševalnici
Sotgralci: Carlo Ninchi, Antonio Gandusio

Predstave ob: 15, 17, in 19.15 uri

KINO UNION

Dvoje ljubezni znamenitega skladatelja V. Bellinija prikazuje film

Nestanovitno srce

V glavnih vlogah: Germana Paolieri, Luisella Beghi, Roberto Villa, Osva-

do Valenti

Predstave ob delavniških ob: 15.30, 17.30, 19.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob: 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30

KINO SLOGA

Globoka drama, posneta iz življenja vestnega zdravnika s slovitim karakternim igralcem Zahariewiczem v filmu

Zivljenje drugih

Najboljša poljska produkcija
V glavnih vlogah: E. Barezevicska in Jozef Wegrzyn

Režija: Mihael Waszynski

Predstave ob: 14, 15.50, 17.40 in 19.30

SPOMIN

Ta tvoj prstan je zelo lep. Gotovo je to prijeten spomin.

— Uganil si.

— Ali pa smem vprašati, kdo ti ga je podaril?

— Tega ti ne morem povedati takoj. Moram se spomniti.

IZ LJUBLJANE

Ij— Diplomski koncert. Absolventka Glasbene akademije gdnca. Ogrin Ksenija, učenka našega priznanega pedagoga prof. J. Ravnika bo na svojem koncertu (21. t. m. v veliki filharmoniki dvorani) izvajala tudi Chopinov Scherzo v b-molu, ki spada med najtežje skladbe svetovne literature in eno najlepših skladb svojega učitelja Cuteči duši... ki je izšla v Novih akordih. Ta koncert je prvi samostojni nastop nadarjene pianistke in za služi vso pozornost našega glasboljubnega občinstva. Sporedi po 3 in 1 Lir v Knjižarni Glasbene Maticice. Začetek koncerta ob 19. uri.

Ij— Končno lepo vreme. Dolgo smo ga pričakovali, tako da nismo več verjeli barometru, ko nam je v soboto začel napovedovati izboljšanje. V soboto je bilo hladno kakor jeseni, a popoldne se je vendar že precej ogrelo, tako da je znašala maksimalna temperatura 22,4°. Včerajšnja minimalna temperatura ni bila več tako nizka; znašala je 10,8°, popoldne se je pa ogrelo na 25,4°. Zračni tlak ni posebej visok in včeraj, ko se je popoldne za nekaj časa pooblačilo, smo se zopet hali poslabšanja, vendar se je zvečer zopet zjasnilo in ponovi je ostalo jasno. Davi je bilo nebo pretežno jasno in sonce je posijalo takoj, ker ni bilo megle. Minimalna temperatura je znašala 14°.

Ij— Nadeljevanje kopalne sezone. Letos se je kopalna sezona začela nenavajno zgodaj. Maja je bilo že odprto in dan za dnem dobro obiskano kopališče Ilirije, številni kopaleci so pa tudi obiskovali »Judo-sko« kopališče ob Ljubljani. Deževje je pa prekinilo kopalno sezono za več tednov; šele včeraj se je kopalno življenje zopet lahko razmahnilo v vsem obsegu. Ob Ljubljani v Trnovem in na Pruhah je bilo včeraj nekaj tisoč kopalcev kakor sredi poletja.

Ij— »Praktično knjigovodstvo« inž. Smrtnik-Cuk dobite v knjigarnah in pri: Smrtnik, Celovška 14, tiskarna.

Inseriraj v »Slov. Narodu«!

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik št. 9, ki velja po navedbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenična moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž asvadu 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina sojena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v doza po 880 g 15.90 lire za dozo, v doza po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za sto; mehki roblanci (žamjanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za sto; trda razžagana drva 40 lir za sto; enotno mlto, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

Wedekind

Neka naduta literarna veličina je ustavila nekoč na ulici znana nemškega književnika Franka Wedekinda:

— Šlišal sem, da ste skušali v neki družbi, kjer so me hvalili, prikazati me kot čisto navadnega osla.

— Oprostite, — mu je odgovoril Wedekind, — to je grda laž. V družbi, kjer bi vas mogli hvaliti, jaz sploh ne zahajam.

MALI OGLASI

POZOR! Ceneje prodajam krasne zelenjaden in cvetlične sadrke vseh vrst doma ter dnevno na Vodnikovem trgu v Ljubljani. — Vrtinar, Zgornja Siska, Pod hribom št. 40. N-337

Dal 7 al 21 giugno vengono emessa due serie di

Buoni del Tesoro quinquennali 5% a premi

di L. 5 miliardi ciascuna

Interessi e premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 5% dal 15 giugno fino al giorno del versamento; per le sottoscrizioni eseguite dal 7 al 14 giugno vengono invece corrisposti ai sottoscrittori gli interessi 5% dal giorno del versamento fino a tutto il 14 giugno detto.

Le sottoscrizioni vengono eseguite solo in contanti, ma vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 5 miliardi di Buoni concorre annualmente a n. 10 premi per un ammontare complessivo di L. 10.000.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banco Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banca Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per la Strada Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banca Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca dei Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C. Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Regusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Banche, Banchieri, e Banche Popolari, nonché tutti gli Agenti di Cambio rappresentati nella firma dell'atto costitutivo dagli Istituti e dalle Compagnie Finanziarie sopra menzionati.

Od 7. do 21. junija bosta emitirani dve seriji

5% letnih zakladnih bonov s premijami

vsaka po 5 milijard lir

Obresti in premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davčine

EMISIJSKA CENA: 97 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice poleg 5% obresti od 15. junija do dneva vplačila; za vpisovanja od 7. do 14. junija pripadajo vpisnikom 5% obresti od dneva vplačila do vključno 14. junija.

Vpisovanje se lahko opravi samo v gotovini, toda sprejemajo se kot gotovina kuponi, dopuščeni za vpl.

PREMIJE: Na vsako serijo 5 milijard lir Bonov odpade letno 10 premij v skupnem znesku 10.000.000 lir, ki se žrebajo vsakih šest mesecev.

Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banco Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banca Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per la Strada Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banca Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca dei Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C. Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Regusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale Banke, Bančniki, Ljudske Posojilnice kakor tudi vsi menjalnični Agenti, ki so člani zgoraj omenjenih zavodov in družbe »Compagnia Finanziaria«.

Rejci za dostojnost in čast

Proti vandalizmu na travnikih, njivah, vrtovih in gozdovih — Nova številka „Mažega gospodarja“

Ljubljana, 21. junija
Kar že dolgo leži marsikomu na srcu je zdaj nekdo zapisal v „Malem gospodarju“, glasilo Zveze društev „Mali gospodar“, v mestu se je razpela vandalizem v takem obsegu da je ogroženo že vse, ne le naša čast. Nič več ni varno pred barbarizmi, nagoni in dolgi prsti uničevalci — na vrtovih, njivah in travnikih. Prej smo delili le tako imenovane zajčkarje, da so pustili travnik, posejali po tuji detelji na njivah, izkajali korenje in snikali listje z drevev. Vandalizem se je zdaj razpela še bolj, toda ne le na račun prsilence rejce malih živali.

„Kрма sama zraste“

Mnogi se oprmejo rejce malih živali, ker mislijo, da je dovolj, če imajo samo žival. Kрма sama zraste, pravijo, in po tem se tudi ravna. Zanjejo povsod, kjer niso nikdar sejali. Toda, kar je še posebej žalostno skrivajo se za otroci, ki jih navajajo posegati po tuji lastni, ki troške pošiljajo „na pašo“, zlasti ob večerih, da bi bilo „bolj varno“. Otroci naskakujejo travnike, puljo travo, jo žanjejo s srpi, se valjajo po nji, jo mandrajo. Se mnogi več škode napravijo, marsi kje, ker precej trave pomandrajajo ter na pol uničijo. Žalosten pogled se nudi na nekatere travnike, kjer se je obetala lepa košnja; trava je uničena, kakor da bi na travniku divjala divja čreda. Tako „zajčkarjem“ rase kрма sama, pisec pravi v „Malem gospodarju“: „Brezobzirno žanjejo s srpi in trgajo z rekami — navadno, pozno zvečer ali zgodaj jutraj — nepoklicanci in neupravičenci, ki se malo zmenijo za lastnika in se povsem izgubili čut, ki loči kaj je moje in kaj n. Otroci s eckarji, košarami in vrečami hodijo po sredi travnikov in planjejo na vsako malo boljše zelenje ter ga goleca iztrebijo, kakor bi ga porabili. Veliki travnik so večkrat kakor puščave z majhnimi ozanimi.“

Ker mnogi rejci niso dovolj resni...

Pisec nadaljuje, da se vse to dogaja, ker mnogi rejci niso dovolj resni ter pretiravajo v rejci: „Spreducirajo“ mnogo preveč živali, kakor bi jih lahko prehranili. Mnogi rejci živali, ne da bi jih najmanj skrbelo ali bodo imeli za rejce krmno, ter se zanašajo na krmno, ki „sama zraste“. Rejsko društvo si seveda ne more žele, da bi padel črteček na njegove člane, češ da so med njimi rejci, ki nabirajo krmno na tujih travnikih. Društvo zbrano okrog sebe le dostojne male gospodaje, ki lahko rejce živali s svojimi sredstvi, zato pa odklanja slehernega, ki bi rad redil živali na tuj račun. Za rejce na tuj račun ni nobenega opravičila. Kdor ima resno voljo, se lahko oprime rejce malih živali na primeren način.

Vandali druge vrste

Pravi rejci pa imajo dovolj razloga pritoževati se tudi nad opustoševalci druge vrste, vandali, ki ne spadajo med zajčkarje. Meščani niso imeli nikdar dovolj spoštovanja do narave, ko so zapustili mestno zidovje. Navadno puščajo povsod sledove, ko hodijo na sprehode. Za njimi ostajajo konzervne škatle, neokusen, umazan papir, pomandrana trava, zavrženo potrgano cvetje. Zdj se pa pritožujejo rejci, ki imajo travnike ali njivice, da pridelujejo krmno za živali, ker jim „sprehajalec“ delajo veliko škodo zlasti ob tedeljah. „Ob nedeljah vidite cele trope „sprehajalcev“, ki romajo križem kračem po travnikih in njivah, utirajo pota, kjer se jim zljubi in mandrajo travo in vsako rast, kakor da je vse to brez vrednosti“, pravi pisec. „Rejci morajo jeseni kupovati drago seno, ki ga potrebujejo za svoje živalce, precejšnje količine. Odrasli in otroci se pod sredi travnikov za cvetličami, ki jih lahko vsakdo kupi na trgu za nekaj lir, ne da bi delal ogromno škodo... Časopisje je v dolgih člankih razlagalo, da je Ljubljana za čebelarstva pušava in da se čebelarja ne more razviti ker je premalo cvetja. Pa vse to nič ne pomaga... Namesto, da bi stariš počevali otroke, kako naj čuvajo cvetje, naj ne kvarijo tuje lastnine in naj ne delajo škode, pa se z njimi sami počenjajo ves ta vandalizem... Ne občituj, kako boli pridnega rejca ko vidi, kako mu uničujejo vse s čimer bi lahko uspešno prehranil živali. Na deželi bi ne opazili takšnega početja. Tam je za vsakogar travnik enake neupredane kakor njiva. Travnik je za našega človeka na deželi vrt, ki ga ne sme teptati in mu to niti na misel ne pride. Le ob poti se skleni tu pa tam, da dekle utrga cvetko. Hoja po travniku mu je pravo barbarstvo. Naš slovenski človek je dostojen in ima čut za čast... Se bolj kakor doslej bo moralo časopisje poučevati, kaj je prav in kaj ni, kaj je dostojno in kaj častno.“

Predvsem vzgajajmo mladino

Res, predvsem moramo poučevati mladino, kakor pravi pisec. Moralna škoda, ki jo bomo utrpeli, če bomo dopustili, da se v mladih ljudeh ne bo razvil čut za lepo in dobro — bo nepopravljiva. Toda čuta dostojnosti ne pozna-

jo več mnogi odrasli, zato se ne smemo čuditi, če so nekateri celo ponosni na svoje otroke, češ da so tako pogumni in podjetni. Pobalinstvo med našo mladino postaja zdaj že vrlina. Pisec pravi, kaj se lahko pripeti včasih človeku, ki koga posvari, ko mu delajo škodo. Včasih se res pripeti, da se kdo opravi, češ, nisem vam nameraval škodovati, a večkrat so krivci zelo ogorčeni, da jih „motiš“ pri kraji ali da jim braniš sprežanje po travniku.

Ogočenje med „športniki“

Pisec tudi omenja, da so najbolj ogorčeni divji nozmetasi in slučajnostni športniki, ki si kratkoma prileste travnik, ne da bi se zmenili za lastnika, ali pa proglašajo del zemljišča kar za javno last ter groze z vsemi mogočimi instancami, če jim lastnik ali nateinik ne pusti, da bi počenjali, kar bi se jim zljubilo. Pri nas se lahko zgodijo tudi kaj takšnega. Rejni ljudje so obdelali ledino, da bi pridelali zase nekaj najpotrebnejšega živeža. Toda solariji ljudske so kratkoma popuili žilove prekle in sestavili iz njih in velevja, ki so ga sklestili z drevev, šotore za indijanske gre ali vrata za gol... — O naši „zlati mladini“ bi sploh lahko povedali marsikaj. Zona bi nas morala spreleteti, če bi se zamislili, kaj nam derašča iz takšne mladine. Koliko škode napravijo pobalinstvo in v rožniških gozdovih! Tja zahajajo oboroženi z malimi žagami in sekirami ter neusmiljeno klestijo, podžagavajo in lemijo mladine drevje in tu pa tam odžagajo tudi vrhove večjih drevesom. Kdor je poznal naše gozdove prej, jih zdaj skoraj ne more več spoznati.

Ustroj Zveze delodajalcev,

ki združuje Združenje trgovcev, Združenje industrijcev in obrtnikov, Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov in Združenje kmetovalcev

Ljubljana, 21. junija

Na nedavni drugi seji je predsednik Pokrajinske zveze delodajalcev dr. Ivan Štokar tudi podrobno poročal o organizacijskem delu zveze, ki je bila ustanovljena z naredbom Visokega komisarija, izdanega 15. novembra 1941. Po tej naredbi so dobile naše gospodarske in stanovske organizacije stanovski značaj ter so bile preosnovane po načelih sindikalno-korporativne ureditve. Naj torej ob tej priliki podamo nekaj podatkov o ustroju Zveze delodajalcev.

Medtem ko so delodajalci drugih italijanskih pokrajin organizirani v vsedravnih in medkrajskih odnosno pokrajinskih sindikatih, včlanjenih v federacijo, ki jo deli štirih konfederacijskih strok in so združene v pokrajinski zvezi, so se v Ljubljanski pokrajinski sindikati strok združili v štirih združenjih. Združenja so še povezana med seboj v Pokrajinski zvezi delodajalcev.

Z naredbom in navodili je bil predpisan tudi postopek preosnove organizacij, ki lahko delujejo tudi v okviru novih predpisov; precej organizacij se je združilo, nekatere so pa bile razpuščene. Novi predpisi so veljali tudi za društva; ustanovljena na podlagi društvenega zakona, in ne le za obvezna združenja, ustanovljena po obrtnem zakonu.

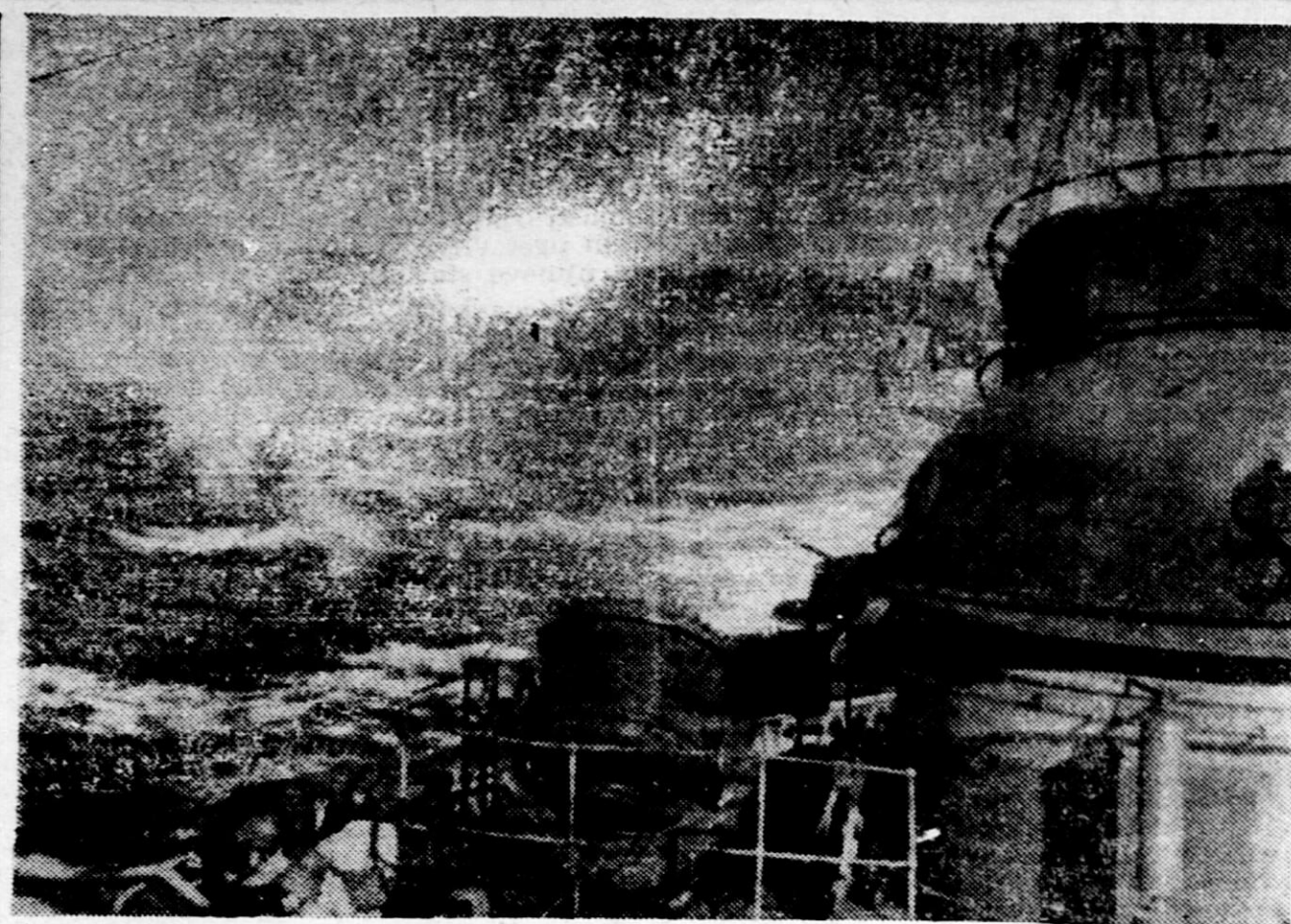
Precej se je razširilo Združenje trgovcev, ki poslej združuje razen sedmih prejšnjih krajinih združenj trgovcev tudi tistaj krajnih združenj gostinskih obrti z njihovo zvezo. V Združenju trgovcev sta torej dve bivši zvezi: Zveza krajskih trgovskih združenj in Zveza obrti gostinske stroke. Temu združenju se je pa po pozneje pridružilo Združenje pekarn, mesarjev in slaščičarjev. — Tesneje so se povezale tudi druge delodajalske organizacije. Tako sta se združili Združenje bank in Zveza hranilnic v Združenju denarnih in zavarovalnih zavodov. Največ organizacij se je pa združilo v Združenju industrijcev in obrtnikov. V njem so združene prejšnje organizacije: Zveza industrijcev in sedem strokovnih združenj raznih strok n. pr.: Združenje avtomobilskih podjetij, prevozniki, knjigevce, grafična podjetja, graditelji, podjetniki tekstilne stroke itd. Obrtniki imajo v združenju svoj odtsek, ki se imenuje Odtsek za obrtništvo. Združenju industrijcev so bili pozneje priključeni še hišni pomočniki, izdajatelji listov, gledališka in kinematografska podjetja. Odtsek za obrtništvo je združil izredno mnogo prejšnjih obrtniških organizacij. „Združenje“ 32

Zanimivo so številke o posameznih združenjih. V Združenju industrijcev in obrtnikov je 16 sindikatov, ki združujejo 250 podjetij in štejejo okrog 6000 članov. A vsa se vsteti posebej hišni lastniki. Združenje se deli na naslednje sindikate: sindikat založniških podjetij, grafične industrije, prevoznikov, podjetij stavbne industrije, lesne industrije, usnarske industrije, tekstilne industrije, mehanike in metalurgijske industrije, papirne in kartonažne industrije, industrije lesnih izdelkov, oblačilne industrije, hranilne industrije, rudarske industri-

ko, zaide vanje. Med gozdne vandale je pa treba šteti tudi letos številne odrasle, ki hodijo na svoje uničevalno delo navadno zvečer, ko se jim ni treba več bati čuvaja.

Stremimo po resni rejli

Tako se glasi naslov članka v „Malem gospodarju“ (Fr. Škobl). Pisec v njem bica, kar je nastalo slabega v zadnjih letih v zvezi z rejjo malih živali ter pravi, da se številno preudarnih resnih rejcev ni mnogo pomnožilo. Predvsem obsoja „zajčkarje“, pa tudi verižnike, ki so začeli prekupčevati z živalmi. Kupovali so od rejcev, ki so se trudili, da bi zredili lepe živali; kupovali so po čim nižjih cenah ter barantali kakor konjski mešetarji, potem so pa prodajali živali po pretiranih cenah. Včasih je bila tista žival trkrat prodana v enem mesecu. — Lanska konjunktura je zavedla marsikatero rejca, da si je pridržal več živali, češ zimo. Seveda ni računal na zmikavce, ki so se zlasti jeseni „specializirali“ na kokoši, pa tudi na kunce. Tudi koze in prašiči niso bili povsod vami pred njimi. Prizadeti so bili številni rejci tako, da si ne bodo mogli več opomoči. — Kakor vse kaže, pravi pisec, bo prihodnje leto boljše. Reja si je od zadnjih udarcev že precej opomogla; zopet so lepe živali v hlevčkih in tudi s krmno so se rejci kolikor toliko preskrbeli. Dobre rejce napreduje stalno; za to si je pridobil velike zasluge rejka organizacija, ki neprestano poučuje rejce v svojem glasilu in tudi po časopisu, a največ jim pomaga z rednim razdeljevanjem krmil in sodelovanju z „Zegozo“.

Italijanske vojne ladje v akciji proti sovražniku na Sredozemskem morju

Naključje je pripomoglo do važnega odkritja

Ze 100 let izdelujejo v tovarnah papir iz lesa

V začetku 19. stoletja je naraščala z vedno večjo potrebo po izobrazbi tudi poraba papirja zlasti tiskarskega. Papirnice so prišle v zagato, ker niso mogle sproti izdelovati papirja. V onih casih so izdelovali papir samo iz cunj, ki jih je večkrat primanjkovalo in tako je nastal pogosto v proizvodnji papirja zastoj. Zaradi tega se je tudi v javnosti naglašala potreba po nadomestitvi cunj z drugo boljšo sirovino. Marsikdo je razmišljal o tem in storjenih je bilo mnogo poskusov, toda nihče ni dosegel zaželenega uspeha. Končno je pa naključje pripomoglo tudi do novega važnega odkritja. Novo sirovino za izdelovanje papirja namreč les je odkril slučajno nemški pletilec Friedrich Gottlob Keller.

Keller je bil rojen kot pletilec sin 27. julija 1816 v Heinichen u odločil se je za poklic svojega očeta. Tudi on je nekega dne bral o težavah v proizvodnji papirja in jel je razmišljati kaj bi se dalo poleg cunj še uporabiti v to svrhu. Kakor pri mnogih velikih odkritjih in izumih je prišlo tudi Kellerju na pomoč naključje, nezgodno doživetje. V Kellerjevem rojstnem kraju so imeli otroci navado delati iz črešnjevih pešk verižice. Peske je bilo treba seveda prelučnati, da so jih mogli narezati na nitke. Otroci so delali to tako, da so polagali peske v luknjico, izdobljeno v desko. Potem so jih pa tako dolgo brusili, da sta nastala na obeh straneh luknjici. Brusilni kamen so namakali in vedno je ostalo na njem tudi nekaj drobec deske, ki so kapljali od nje v obliki belih mlečnih podčnih kapelj. Ko so se kaplje na tleh posušile, so jih lahko otroci odrgali kot bel tenak papir. Ta opazovanja med otroškimi igrami so napotila Kellerja na misel uporabiti les za izdelovanje papirja. To je bilo leta 1840.

Keller je začel delati poskuse in njegovi uspehi so bili vedno večji. Skupaj s svojo ženo je nabrusil dve leti pozneje na navadnem brusilnem kamnu dva stota lesne kaše in spoznal, da se iz nje izdelovati papir. V naslednem letu za papir so leta 1843. torej pred sto leti prvi izdelali iz lesne kaše in 40% primesjo cunj večjo množino tiskarskega papirja. Tako se je bilo počeelo novo epohalno odkritje. Les je postal s tem važna sirovina. To, kar je odkril Keller 1843, ki je zdaj podlaga pretežne večine proizvodnje papirja na vsem svetu. Seveda je bilo Kellerjevo odkritje v tem času izpopolnjeno v marsikaterem pogledu, toda v bistvu je ostalo neizpremenjeno.

Siromašni nemški pletilec ni mogel vnovičiti svojega važnega odkritja. Rad bi bil dobil iz državnih sredstev podporo, pa so ga zavrnili. Potem se je obrnil na tehničnega vodjo papirnice v Bautzenu Heinricha Förlerja, ki je sklenil z njim pogodbo in izposloval njegovemu izumu patent. Keller je kupil manjši mlin za papir, toda kmalu je povenodil uničila vse njegovo imetje. Ostal je brez sredstev in patenta ni mogel več obnoviti. Prisiljen je bil prodati ga Förljerju, ki je začel Kellerjevo odkritje sam izkoriščati.

Kellerjev postopek se je kmalu razširil

po vseh na gozdovih bogatih deželah sveta. Nikjer ni več primanjkovalo papirja, papirna industrija se je silno razmahnila. Mož, ki se mu je bilo posrečilo to epohalno odkritje, je živel v tesnih razmerah in moral je pozabljati gledati kako so drugi izkoriščali njegovo odkritje ter zaslužili z njim ogromno premoženje. Nekateri nemški industrijalci papirja so se ga spomnili z večjim denarnim darilom. Sebe proti koncu svojega življenja je dobil od tovarnarjev papirja rento. Tudi njegovo rojstno mesto ga je počastilo ob koncu življenja in ga imenovalo za častnega meščana. Saški kralj mu je pa poleg visoko odklikovanje. To je bilo pa tudi vse, kar je dobil za svoje izredno važno odkritje. 8. septembra 1895 je umrl v Krippenu pri Schandau. Sebe poznejša pokolenja so jela častiti Kellerja in priznavati njegove zasluge za razvoj papirne industrije in s tem v zvezi tudi tiskarstva.

Novi tovarni kolodverji v Budimpešti

Sedanji tovarni kolodverji v Budimpešti so na eni strani v prometno tehničen pogledu zastareli, na drugi strani pa leže sredi mesta, in po novem regulacijskem načrtu bodo morali sploh odpasti. Gradbeni svet budimpeštanske mestne občine je že pripravil nove načrte, po katerih bo treba zgrajevati dva tovarna kolodvora na levem bregu Donave v območju glavnega mesta, en kolodvor pa na desnem bregu Donave. Zaradi vojne pa tudi teh načrtov ni mogoče uresničiti, kakor ni mogoče zgraditi podzemne železnice, za katero so načrti tudi že pripravljeni.

75 letnica državnega

upravitelja Horthyja

75 letnico rojstva madžarskega državnega upravitelja Horthyja je Madžarska svečano proslavila. Posebno marljivo se je pa pripravljala na ta praznik Budimpešta, kjer so bili po vsem mestu nalepljeni letaki z naslednjim pozivom: »Naš državni upravitelj, ki ga je Previdnost izbrala, da vodi naš narod skozi težka leta modro in spretno, doživlja 75 letnico svojega polnega življenja. V znak priznanja in zahvale za njegovo delo izobesimo v petek 18. junija na vseh hišah zastave.« Glede na resne čase so bile pa proslave 75 letnice rojstva državnega upravitelja povsod skromne.

Zamfirescu se je ubil

Rumunski konstruktor letal inž. Grigore Zamfirescu-Set je postal žrtev letalske nesreče. Inž. Zamfirescu je konstruiral od leta 1926 do 1941, več tipov novih letal, ki so bila zgrajena in uporabljena zlasti v šolske svrhe. Mladi letalec so se učili na njih letati. Z letalom, ki ga je konstruiral inž. Zamfirescu je preletel pilot Ghica I. 1932. prago Bukarešta-Saigon-Bukarešta, dolgo 20.000 km v 150 urah.

..... Inseriraj v „Slov. Narodu“!

P. G. WODEHOUSE:

Mala Pepita

Humorističen roman

»In potem, dragica, in potem?«

»Gospodu Brosterju sem rekla, da delam po naročilu neke revije vrsto risb iz notranjčine najbolj elegantnih selških dvorcev.«

»In ti je verjel?«

»Vse je verjel. Tiste sorte je, ki vse verjame. Tako mi je tudi verjel, ko sem mu rekla, da moj urednik pred vsem želi, naj narišem stopnice. Že v gostilni sem bila slišala o stopnicah v tej vili; za kaj je šlo, se točno ne spominjam, vem pa, da je bilo govora o neki posebno.«

»In tako si prišla v vilo?«

»Prišla sem.«

»In si govorila z Ogdenom?«

»Samo trenutek; potem je Reggie...«

»Kdo?«

»Gospod Broster, sem hotela reči. Vidiš, ... moram se spomniti nanj, ne da bi ga v mislih imenovala Reggieja. Je pač izmed tistih, ki jim nehote važneš milovalno ime. Tak odkrit, ljubezniv obraz! Pustiva to; z Ogdenom sem torej govorila, a po-

tem se je Reggie spomnil, da se mora iti učiti, in ga poslal na vrh.«

»Samega?«

»Samega; z Reggiejem sva še ostala in pokramljala...«

Oči gospe Fordovega so se široko, trdo zableščale.

»Gospod Broster ni dober učitelj za mojega sina,« je hladno dejala.

»Reggie morda ni prav ravnal,« je Cintija hudomušno odgovorila: »toda... pomisli, imela sem tale klobuček kakor zdaj...«

»Nadaljuj.«

»Torej, češ nekaj časa sem rekla, da moram misliti na svoje delo. On bi bil najrajši videl, da bi začela kar v tisti sobi, kjer sva bila; a jaz sem se uprla, češ da moram najprej na vrt in tam narisati celotni pogled na vilo z vzhodne strani. Vzhodno stran, razumeš, sem bila izbrala zato, ker leži proti postaji. Pripominla sem, da menda časih pride z Ogdenom na vrt; pritrtil je, rekoč, da prideta, in še prav kmalu, in najbrže baš v tisti konec, kjer bom jaz. Dejala je tudi, da bo moje delo gotovo zanimalo Ogdena. Menda je bil res prepričan, da Ogden strastno ljubi umetnost!«

»Gospod Broster ni pravi učitelj za mojega sina.«

»Nu, a zdaj ni več učitelj tvojega sina, kaj meniš, dragica?«

»In kaj je bilo potem?«

»Potem sem vzela vse potrebno za risanje in šla na vrt. Čez nekaj časa sta prišla Reggie in Ogden,

a jaz sem jima rekla, da še ne morem začeti z delom, ker se je neki bik približal plotu in me prestrašil.«

»In gospod Broster ti je tudi to verjel?«

»Seveda je verjel; pomnilo me je in bil vobče zelo ljubezniv. Nato sva imela prijeten pomenek, med katerim mi je marsikaj zaupal o sebi. Zdi se, da je bil svoje dni odlični nogometaš; zdaj ne igra več, minulih časov se rad spominja.«

»Pa bi bil moral vendar videti, da tako ne prideš do risanja. Čudim se, da je tvoja istorija kaj zalegla?«

»Res je bilo takisto, kakor da bi bila zadeva z risanjem odložena. Niti začela še nisem bila, pa sva govorila in govorila, razumeš. Reggie mi je pripovedoval, kako imeniten je bil v nogometu, ko je študiral na vseučilišču v Oxfordu; in dodal je, da bi mi rade volje pokazal izrezek iz nekega lista s poročilom o tekmi, pri kateri je sodeloval. Dejal je, da ga ima v kovčegu, in jaz sem mu obljubila, da bom pazila na Ogdena, med tem ko skoči porj. Skratka, otrešla sem se ga baš za časa, da pridem na vlak. In tako je odšel, midva pa sva se pripeljala semkaj. A zdaj, dragica, bi bilo skoraj čas, da naročiš tisti lunch, ki si ga prej omenila. Konec me bo od lakote.«

Gospa Fordova je vstala; preden pa je prišla do telefona, se je mahoma obrnila.

»Oh, dete drago, ta mah mi je prišlo na misel, da se moramo neutegoma odpeljati! Gospod Broster

je gotovo uganil, da je bil Ogden ugrabljen, in vaju je sledil.«

Cintija se je nasmehnila.

»Verjemi mi, dušica, da je treba precej časa, preden Reggie kaj ugame. Razen tega pa ni več ur nobenega vlaka. Zato smo docela varni.«

»Zanesljivo veš, da smo?«

»Povsem zanesljivo. Prepričala sem se, preden sem šla na pot.«

Gospa Fordova je prijateljico s prekipevačo hvalenostjo poljubila.

»Oh, Cintija, saj pravim, da si čudež!«

Prav tisti hip pa je zvonec na vratih stanovanja tako oblastno zapel, da je gospa Fordova vzkliknila in odskočila.

»Nesta, za Boga, premagaj se!« je dokaj nejevoljno vzkliknila Cintija. »Saj se nimaš česa plašiti. Še enkrat ti povem, da gospod Broster ne bi bil mogel v tem času priti semkaj, niti če bi bil vse uganil, kar se mi pa nikakor ne zdi verjetno. Najbrže je samo Ogden, ki se vrača.«

Lica gospe Fordove so se pokrila z novo rdečico.

»I saj, kakopak...«

Cintija je stopila odpirat vrata.

»Noter, zlato moje,« je nežno rekla gospa Fordova.

Toda vstopil je suh možček s sivimi lasmi in naočniki na nosu.

»Dobro dan, gospa Fordova,« je rekel. »Po Ogdena prihajam.«